ԱԽՏԱՐԱՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՑԵ,

'ԻԼՄԻՑԵ, ՊԵՑԹԻՑԵ ՎԵ ՍԻՑԱՍԻՑԵՑԵ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԵԹԱ ՏԸՐ

ՀԻԼՏ 49. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 29, 1906. Ն: 39

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԻՑԱՁ Հ. Փ. ՔՐԻՆ ՄԻՒ'ԷԼԼԻՖ Հ. Ս. ՓԱՐՆԶՄ

ՄԷՎԱՑՏ Ը ՄԻԻՆՏԵՐԻՃԷ

Մէրզիֆուն 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպինէ մախսուս եէնի փլանլար 681. —Ինթիգամ ը 'Ալի 683. —Կիրկինիճ վափիճէ Տիր 685. —Պալըգ թուրման գէօփեքլէր 686. —Փրօֆ Ա. Պէզճեանէն էլմի մէ'ալիմլիք խըտմէթի 687. —Պուլուդլարա պիր խիթապ 689. —Օղլումը Հա'նկը մէքթեպե եալլա ալըմ 690. —Մա'լիւմաթ փարչալարը 691. —Պիղէ կէօնտէրիլէն գիթապլար 692. —Շու'ունաթ ը Ութսունիյե 693 —Ումրումիյե 694.

ՄԷՐԶԻՖՈՒՆ 'ԻԼՄԻ ԻԼԱՀԻՅԱԹ ՄԷՔԹԷՊԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ԵԷՆԻ ՓԼԱՆԼԱՐ

(Վէր. Հ. Ալէն)

Գարիյաէն ը քիրամըմրզա Թէպիր էտէրիզ քի, պիր թազըմ իհթիյաճաթ ը զարուրիյէյէ պինա՞էն Մէրզիֆուն 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպի միւթէվէլլիէրի պա'զը Թէպտիլաթ իճրասընա զարար վերմիյէր տիր։ Պու Թէպտիլաթ մէզքիւր մուհիմմ միւ"էսէսէտէ ազ վագիտան պէօյիւք խալահաթ հասըլ էտէճէք տիր։ Պիզ պուէնա Թէպտիլաթ տէյճէք եէրտէ Թէտապիր ի Թէրագգըփերվէրանէ տէօճէք տահա տօղրու օլուր, դիրա մէքթէպի մէզքիւրը 'ամէլի պիր էտաա իւզէրինէ վազ' էթմէք իչին իհթիյաճ օլունան Թէրթիպ ու փլանլար չու կէչէն պիր գաչ ախնէտէն պէրու մէքթէպին նազարի միգեաա ու մի'եարընը Թէչքիլ էթմէքտէ պուլունմըյ տըր։ Էզ ճիւմլէ Թա իպթիտաէն մագսէտ 'իլմի իլահի մէքթէպինի գօյճ իլէ հիչ պիր էտաօթ վէ տախիլի 'ալագա վէ միւնասէպէթտէ պուլունարրմայարագ, անտէն այրը վէ դայրի պիր հալտէ մուհաֆագա էթմէքտէն 'իգարէթ օլմուչ տըր։ Ագչէ գըլլէբինտէն վէ աա. 'իր մուհիմմ «էպէպլէրտէն Նայի՝ իչպու ֆի'իլի Թէֆրիգ իչի չի'մտիչէ գատար հէր ճիհէթլէ միւհաքքին օլամամըչ տըր։ Իճրասը միւտամմէմ օլան եէնի փլան վէ Թէրթիպլէր տայէօինտէ 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպինին, պիր Թա'միմանէչի, եաթաչ գօղուչընը, արնճ օտալարընը, վէ էն ա'լասը եաչընդ 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպի Թալէպէօինին խաթի'մալէրինէ մախսուս այրը պիր քիւթիւպխանէյի հավի օլարագ, քէնտինէ մախսուս այրը պիր պինասը օլաճագ տըր։

Պու վէճհլէ Թէ"մին օլունան ֆէվա"իտ վէ մուհասէնաթընը զայէթ պէօյիւք օլաճաղը ապ աչիքեար տրր։ Էլպէթթէ գօլէճին Թէք պիր մէօլէք իչիւն Թահսիլ ի 'իլում էթմէքտէ օլան քիմսէլէրին իհթիյաճաթընա խատիմ օլան պիր մի"էսէսէյէ նիսպէթէն տահա կէնիչ եէրի օլուպ, չակիրտանը տա"իմա տահա չօգ օլուր։ Էկէր անլէրին հէր իքճի պիր եէրտէ պուլունմուպ պիրլիքտէ իտարէ օլունաբլար իսէ, տահա ասֆագ օլան միւ"էսէսէ պիղ զարուրէ պէօյիւք միւ"էսէսէյինին եանընտա կէօլկէտէ գալըր, վէ պու ասֆագ միւ"էսէսէ 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպի օլտուղը հալտէ, օլ մէքթէպ՝ հա'իզ օլմասը մուգթազի պուլունան չէօհրէթ վէ 'իւլվիյէթի գայ' էտէր։ Պէլքի Թէֆրիգ իչիւն էն մվիւաքքէթ վէ մուզնի տէլիլ վէ պիւրհան չու տըր

քի բուհանի մէ՛մուրլար օլմագ իւզրէ թահսիլ ի 'իլուում էտէն թալէպէ՝ ուզուն սա՛աթլար վէ ֆաոքլէսիզ թէֆէքքիւրաթ վէ միւլահազաթ թալէպ էտէն տերսլերինէ քէմալ ը հաւզուր ու իթմինան իլէ տէվամ էտէ պիլմէք իչիւն քէնտիլերինէ մախսուս պիր քիւրէ ի հավայա միւհթաճ տրլար։ Զօգ քիմէելերին էֆքեարքընճա, 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպի ֆարգը պիր մէրքէզտէ քեա՛ին, վէ սա՛իր հէր հանկի միւ՛էսէսէտէն քիւլիւէն այրը վէ զայրի օլմալը տըր։ Մէրզիֆուն 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպիւն սա՛իր պիր մէրքէզէ նագլ էթմէքիք չիմտիրիք իմքեանսրզ օլտրղընտան, պու մէ՛էլէնին պահսրնա կիրիչմէքիւիք ֆա՛իտէսիզ օլուր։ 'Այնի վագթտա 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպի իլէ գօլէճին պիրթիչիք պուլունմալարընտան պիր թագըմ ֆէվա՛իա վէ մահհաոէնաթ հասլ օլաճաղընը տախի կէօրէ պիլիրիզ։ Վա՛րզ վէ չօպանլար օլմազա հազըրլանմալար մահթէլիֆ 'էօմր վէ մէօլէքլէր իչիւն հազըրլանմագտա պուլունուզ տա էվօաֆ ը ախլագիչլերի տահա եէնի թէչէքքիւլ էթմէքտէ վէ քէմալէ էրմէքտէ օլան չօճուգլար վէ նէվհիվանլար իլէ հէր կիւն իւլֆէթ ու իսթիլաթտա պուլունմագ սայէսինտէ գըյմէթտար թէճրիպէլէր քէօպ էտիպ իլէրլէր։ Իչպու իսթիլաթ 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպի թալէպէսինի գալպէն կէնճ սագլամագ վէ անլերի հալընդը քէնտի նէֆուսլերինէ մէչղուլ օլմագտան մէն՝ էթմէք ուսուրէ թիչլէ, գըյրէթ ի իսթիմա'իչլի տախի հա'իզ օլաճագ տըր։ Ռէզալիք անլեր պու սայէտէ, մէմլէքէթին միւթէ'ալլիմ ալընթը արաոընտա սայըլաճագ քիմէելէր իլէ վասի՛ պիր մաւ'արէֆէ փէյտա էտէճէքլեր տիր։ Ռէզալիք անլեր պու իսթիլաթ սաչէսինտէ տէրսխանէտէ վէ միւնասէպաթ ը չախսիչէ վաոընթաոըչլե հէմ գօլէճ փրօֆէսօրլարընտան՝ հէմ տէ գօլէճէ խուսուսի բուհանի խըտմէթլեր իսթաոը մագսէտիչլե կէլէն զիյարէթճիլեր իլէ խաթիպլերտէն՝ փէք չօգ միւսթէֆիտ օլուրլար։ Պու ֆէվա՛իա վէ մահհաոէնաթ՝ գօլէճ մէ՛զունլարընճա տախի ազ էհէմմիչէթի հա՛իզ տեչիլ տիրլեր, զիրա գօլէճ տա՛իրէսի, 'ալէլ խուսուսա 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպի թալէպէսինճէ զայէթ ճալիպ ի մէրագ օլան ճիհէթլերտէն 'ալէտտէվամ կէնիշլէն. մէքտէ տիր։

Պու խուսուսա պիզի 'իլմի իլահի մէքթէպինին միւթէվէլլիւլերի թարաֆընտան վէրիլէն տիկէր պիր զարարտան պահս էթմէքլիչէ ահվագ էտէր։ 'Իլմի իլահիյաթ մէքթէպինէ տախիլ օլմագ իւզրէ միւսաճա'աթ էտէն թալիպ մէքթէպէ նիզամի պիր չակիրտ մագամընտա գաոգուլ օլունմագտան էվվէլ թագտիմ էթմէյէ մէճպուր օլտրղը թավահիյենամէյէ 'իլավէթէն անընը գօլէճտէն տիպլօմալը օլմասընա, եահօտ թէրագգըյաթ ը 'ագլիչէճէ պիր 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպի չակիրտի օլմագըդա յայըգ իտիյինի իոգաթա մուգթէտիր օլտրղընը կէօսթէրմէքտէնէ տախի գարար վէրիլտի։ Պու խուսուստա փէք իհթիմալ քի պիր իհթիլաֆ ը էֆքեար վարտըր։ Պու նիզամ սէպէպիյլե, իւչ սէնէ 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպինտէ թահսիլ կէօրտիւքտէն սընրա, մինպէրտէ եահօտ ճէմա'աթ իչինտէ իֆաք հիւսնի խըտմէթ էտէպիլմէսի միւհթէմիլ պուլունան պա'զը լիյագաթլը կէնճլեր՝ մէքթէպէ կիթմէքտէն մէն՝ օլունմազլա՛ը մը սիւ՛ալը խաթընա կէլիր։ Հիչ չիւպհէ եօգ քի պիր գաչ քիմէելեր պու եիւզուէն մէքթէպէ կիթմէքտէն մէն՝ էտիլէճէքլեր տիր։ Տիկէր թարաֆտան պու նիզամ տահա չօգ քիմէելերին նաֆի'իյէթինի վէ 'այէլ ազլէպ ճէմա'աթըն տա՛իմի սա՛ատէթ վէ մա'մուրիյէթինի թէ՛մին մագսէտիյլե վազ՝ օլունմալ տըր։ Պուրաոգտա զիքր օլունա պիլիր քի 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպինէ տիւխուլէ մախսուս չարթլարը իֆայա զայր ի մուգթէտիր օլան պու կիպի իշճիլերին թա'լիմ ու թէրպիյէսի իչիւն պիր նէվ' Ռ. Մաւր միւ՛էսէսէսի թէտարիք օլունմալը տըր։ Կէրէք էյինտէ պիր գաչ տիպլօմասը օլսուն, կէրէք հիչ տիպլօմասը օլմասըն, բուհանի մէ՛մուրըն հա՛իզ օլմասը լազըմ կէլէն պէօյիւք չարթ՝ անընը զայէթլէ բուհանի պիր քիմսէ օլմասը, վէ Ծիսուս Քրիստոսըն խալիս ինճիլինի վա՛զ ու թէպլիր մէ՛սալիյէթի իլէ միւթէհասիս պուլունմասը իսկ սէ, էլեկվմ ճէմա'աթլարըմըզ՝ հագիգի բուհանիլիկի հա՛իզ օլմալարըյլե պէրաբէր անճագ սէնէլէրճէ միւտաէթ միւնասիպ 'ագլի թա'լիմ ու թէրպիյէ իլէ իսթիհսալ օլունապիլէն էֆքեար վէ ֆէսահաթ գուվվէթինէ մալիք պուլունան զաթլարը կիթմէքճէ զիյատէ արաշարըմագտա տըրլար։ Թա'պիր ի ախէրէլ, պու գարարըն զըմնընտա մէվճուտ օլան ֆիքր էսասի վէ պունա պինա՛էն մաթլուզ վէ միւթէզէմմ տիր։ Պու գարարըն իճրասընա գարյը սէրտ օլունան ի'թիրազլար մուվագգաթ նէվ'տէն օլտրգլարընտան, անլերէ պու նագարի պագըլմալը տըր։

Միւթէվէլլիւլերին իւչիւնճիւ պիր գարարընա, եա՛նի մէքթէպին տերսլերինտէ էրմէնի քիլիսէսի իլէ Օրթօտօքս քիլիսէլերինին թարիխ, թա'լիմաթ վէ մէրասիմ ու այինլերինին թէտգիգ ու միւթալա'ասընա տահա զիյատէ եէր վէրիլմէսի գարարընը խուսուսի պիր հիսսէ մէճմուանիյէթլէ զիքր էտէրիզ։ Պու տերսլերին էհէմմիյէթի ի 'ագլ-

ւէսի՝ հայաթա տա՞իր. վէ փէտէր Ալլահըն տաէմլէր իլէ 'ալագա վէ միւնաասէպաթրնա տա՞իր էֆքեաբ ը միւնէվվէրէ տահիպի օլան հէր թէճրիպէքեար զաթա աշիքեաբ օմալը տըր։ Հաթթա չուրաաբնըը պիլէ իտտի'այա իճթիհատ էտէրիզ քի հիչ պիր բուհանի մէ՞մաւր մէնասուպ օլտըզը գավմըն թէյագըյաթ ը տինիյէտինէ քեամիլէն վազըֆ օլմա ազդա, պիր էրմէնի եահսոտ Բաւմ Ինճիլի ճէմա 'աթքընըն չօգանը օլմագլըդա միւհէյեա տէյիլ տիր։ Ո պաւ խուասաալարտա նէ գատար զիյատէ մա՛իւմաթա մալիք պաւլունաւր իսէ, օ գատար զիյատէ նաւֆաւզլը վէ ֆա՞իտէլի օլաւր։ Պաւ իտտի'անրն ադհէթի 'ալէյ խաւսաւս էրմէնի ճէմա՛աթը արաաբնտա պիդիմ էն զիյատէ մազնար ը մաւվաֆֆագիյէթ օլմաւշ օլան, եահսոտ հալա օլմագտա պաւլունան չօգանլարրմրզրն միսալլերի իլէ իսդաթ օլաւնմրշ տըր։ Աարլ անլայըլմասը մաւգթազի վէ մաւհիմմ օլան խաւսաւս չաւ տըր քի պիր խրիսթիյան քիլիսէսինին թէտգիգ ու միւթալա՛աա ը էվվէլ պէ էվվէլ թարիխլէր, 'ազիզլէր եահսոտ թա'լիմլէր մէ՞էլէսի օլմայրդ, անճագ անրն զրմ. նընտա մէվճուտ օլան հէտէֆ ի մագսաւտ եահսոտ անրն էչքեաալ ը խարիճիյէսինի տօլտաւբան բուհ վէ մա՛նա տըր։

'Իլմ ի իլահի թահսիլիյլէ մէչղաւլ պիր քիմսէ. իչպաւ հագիգաթլարա էյիճէ վագըֆ օլմատըգճա, գանի՛ վէ միւթէմէ՞ին օլմամալը տըր։ Պաւնլարա վաւգաւֆ իսէ չօգ մէչգ ու միւթալա՛այա, եօրաւլմազ թէտգիգ, վէ հէվիսինտէն զիյատէ պիղարազ պիր ֆիքրէ վապէաթէ իսէ տէ, կէնիչլէնմիչ 'ալագա վէ մէչլէրին վէ տահա կէնիչ պիր նազարէթին պախ էթտիյի զանի էճր ու միւքեաֆաթ պաւ հօլտա պէզլ օլաւնան հէվի ադ՛յ ու իգտահլարրն պօլ պօլ աճըաբնը չըգարրր։ Պէյքի չաւրաաբնը 'իլմիչէ հաճէթ եօգ տըր քի հէվի պաւ կիպի թէտգիգ ու միւթալա՛աթքն հէտէֆ ի մագսաւտը քիլիսէլէր արաաբնտա մէվճուտ օլան իճթիհատաթրն խապարընը պաւլուտ թագվիյէ էթմէք օլմայրդ, անճագ Քրիստոսր կէրչէքտէն սէվկնլէրին ճիւմլէսինէն գարապէթ ի բուհանիյէսինի քէչֆ էթմէքտիր տիր։ Գուսաւ հիսսիյաթ պաւնաւ հաալ էթմէզ։ Զայրշպ չապալամա իլէ իսթիհնաալ օլաւնմրչ վաւգաֆ ու մա՛լիւմաթ վէ զարազսըզ մուհաքէմէ ասթիմալը լազըմ տըր։ Անճագ հէր քիլիսէնին բա՛էտա ի տինիյէսի ա՞իր քիլիսէլէր իլէ 'ալագա վէ միւնասէպէթլէրինի ճիտտի թէտգիգաթ ու միւթալա՛ա իլէ իսթիհնաալ էթմիչ օլտըգլարը վաւգաֆ ու մա՛լիւմաթ իւզէրինէ թէ՞սիս էթտիքլէրի թագտիրտէ, պիղ Քրիստոսըն պէօյիւք քիլիսէսինտէ իսրաիլիյան իչթիրաքը վէ թէմէլի թէրագգըյաթը բուհանիյէ էսէրլէրի կէօրմէքլիյի մէ՞մաւլ էտէ պիլիրիզ։

Իչթէ պիզ պաւ օէպէպլէրէ պինա՞էն Մէրգիֆաւն 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպինին բուհանի մէ՞մաւրիյէթտէ կէնիչ վէ թէվէճճիւհքեաբանէ պիր հայաթ իչիւն կէնճլէրի թա'լիմ էթմէք վազըֆասըյլէ միւամիր վէ 'ամէլի պիր խրամկէթ իֆա էտէճէյինէ քէմալ ը ի'թիմատ վէ էմինիյէթլէ մաւնթազըր օլաւրզդ։

Մէքթէպին հէյ՞էթ ի մաւ'ալիմաունընըն չարգ քիլիսէլէրինին իչպաւ թէտգիգ ու միւթալա՛ասը տա՞իրէսինի տահա կէնիչ վէ չայան ը թագտիր պիր էասս իւզէրինէ վազ՛ էթմէք իչիւն նէ կիպի թէտպիրլեր իթթիխազ էտէճէյինի կէօրմէք իչիւն քէմալ ը մէբագէ պէքլէյէճէյիզ։

Իչպաւ հաքիմանէ գարաբյարրընտան տօլայը մէքթէպին միւթէվէլլիլէրինէ թէպրիքեաթ ը խալիսանէմիզի պէյան էտէր, վէ պաւ միւ՞էասէսէնին պիլճիւմլէ խրիսթիյան ճէմա՛աթլարրն բուհանիճէ մա՛մաւրիյէթինէ մախսաւս հագիգի պիր գաւվէթ գէլմագ խաւսաւսընտաքի իւմիտլէրին պօչա չըգմամաըրնը թէմէննի էյլէրիզ։

ԻՆԹԻԳԱՏ Ը 'ԱԼԻ
(Ճ. Գ. Գ.)

1876տա Ուիլեըմ Պրօս նամ պիր Ամէրիգալը՛Մ. Ամէրիգանըն Էյլք Ֆօրէսթ տարիւֆիւնաունըհէյ՞էթ ի իտարէսինէ պիր պէօյիւք մէգլաղ իհտա էտիպ. պաւնըն ֆա՞իդի իլէ խրիսթիյանլըղըն հագիգաթընը իսգաթ էտէն նաւթգլար իրտա վէ քիթապլար նէյր էթտիրմէքլիյի թալէպ էթմիչ իտի։ 1905տէ իտարէ ի մէգքիւրնին թա'նին չթտիյի պիր հէյ՞էթ ի միւմէյեիզէյէ թագտիմ օլաւնան աաարատան էն զիյատէ թահսին օլաւնանընա 6,000 տօլար (1,200 ինկ. լիրաաը) միւքեաֆաթ վէրիլմիչ տիր։ Պաւ էալր Իագօչիայր Փրոֆ. Ճէյմս Օրըն «The Problem of the Old Testament» ('Ահատ ը 'Աթիգ Մէ՞էլէսի) նամ քիթապը տըր*. Պաւ քիթապ՛ ինթիգատ ը 'ալի մա՛ալիմլէրինին 'Ահատ ը 'Աթիգ հագգընտա օլան թա'լիմաթընը էլէ ալըպ, անլէրի տիգաթ իլէ թէֆթիչ էտէրէք, անլէրտէ գապաալա չայան օլմայան խաւսաւսլարը իրա՞է վէ

*Քիթապըն թէրճիւմէ իւնվանը չաւ տըր The Problem of the Old Testament, Considered with reference to recent criticism, by James Orr, D D., London, James Nisbet and Co. Limited.. 21 Berners Street, N. 1905, pp. 539.

անէրին եանլըյարընը իպրազ էտիյօր։ Միւ՚էլլիֆին պաւ քիթապը հազըր էթմէք իչիւն նէ գաւտար վագթ վէ էմէք սարֆ էթմիշ իտիյինի առէմ հէման միւրաճա՚աթ էթտիյի քիթապլարընը ֆիհրիսթինէ պագմագլա անլայա պիլիր*։ Վէ պիւթիւն պահատա իրա՚ք էտիլէն վաւգաւֆ վէ իսթի՚մալ օլունան մանթըգի տէլա՚իլ ֆիլվագը՚ չայանը հայրէթ տիր։ Պաւ քիթապըն պահարնա տա՚իր պէօյլէ պիր պէնտ վաթրիատյա միւէյմէլ պիր մա՚լիւմաթ վէրմէք մահգա իմքեանարզ օլտըղընտան, մատտէ ի մէզհիւրէյէ տա՚իր մէրագը օլաւպ ինկիլիզճէ պիլէնլէրին անը օգաւմալարընը թավսիյէ էտէրիզ։ Վէ նիյէ վա՚րզլարըմըզըն անը ատթաւն ալմաղա զ՚այր ի մաւգթէտիր օլտըղընը պիլէրէք, Սթէյնըն մաւխթէլիթ մէճիալէրինին անտէն պիրէր նաւխէ ալարագ, քէնտի տա՚իրէլէրինտէ անը օգաւմաղա մաւգթէտիր օլան վա՚զլարա ըրա իլէ անը էմանէթէն վէրմէյէլէրինի տէ ՚ահիզանէ թավսիյէ էտէրիզ։

Լաքին քիթապըն միւհթէվիյաթընա տա՚իր ՚աւմաւմ գարիյաւնըմըզա ճիւճ՚ի պիր թէաավվուր վէրմէք իչիւն պաւրատա անըն պաչ ֆիքրլէրինի իֆատէ էթմէք իսթէրիզ։

Ինթիգատը ՚ալի** (եիւքսէք գրիթիգա) 1753տէ Ֆրանսըզ թապիպ Աթրաւզ վաթրաթարյա պայլամըչ օլաւպ, միւմաիլէյհ՚ թէքվինտէ էլօհիմ վէ նէհօվա էսմա Ուլլահընընը իսթի՚մալը թարզընտան մէզքիւր քիթապ (թէքվ) իլի միւ՚էլլիֆին էսէրի օլտըղընը իտտի՚ա էյլէտի։ 1779տա Այթօրն «Ինթիգատը ՚ալի» իսմինի իհտաա էթմէքլէ պէրապէր, մէզքիւր էֆքեարը էփէյի իլէրի կէօնիւրտիւ։ 1805տէ Տի Վէթ մէզքիւր թէաավվուրը Թէօնիյէ քիթապընա տա իրլագ էյէտի։ 1853տէ Հոփֆլտ վէ օօնրա Քրիւնէն, 1866տա Կրաֆ Վէյհաաւրն վէ սա՚իլէր ՚Ահատ ը ՚Աթիգին իլէ պէյ վէ ալթը քիթապլարընը, վէ հաթթա պիւթիւն ՚Ահատ ը ՚Աթիգ թէվարիխինի հատտէ ի ինթիգատտան կէչիրտիլէր, վէ հալա նիյէլէր պաւ ուսաւլը թա՚գիգ էթմէքտէ տիրլէր։ ՚Այէօէվիյէ պաւ նէվ՚ միւնթաղիտլէր, Ք. Մաւգ.տէքի խարիգ իւթ թապի՚ա ՚ասաւրը եա իհմալ էտիպ վէ եա քիւլհիյէն ինքնար էտիպ, միւ՚ճիզէվի վէ միւհէմ հիչ պիր չէյ գապաւլ էթմէյէրէք, Ք. Մաւգ. թէվարիխինի ՚ատի պիր թարիխ մագամընտա թէհարրի վէ թէֆօիր էթմէքտէ օլմաւշ տըր։ Պաւնըն թապի՚ի նէթիճէսի մագամընտա պէօյլէլէր Ք. Մաւգ.տէքի փէյղամպէրանէ իխպարաթը վէ խարիգ իւթ թապի՚ա կէօրիւնէն հէր չէյի թապի՚ի թարիգտէ իզահաւթէֆիր էթմէյէ չալըշմըշլար տըր։ Ինթիգատը ՚ալի մաւ՚ալիմլէրի Մովէսինի քիթապլարընըն, խաւսաւա Շէրի՚աթ ը Մաւհէվիյէնին Մովէսատէն չօգ վաղրթ ասնրա եազըլտըղընը իտտի՚ա էտէրլէր։ Վէ ՚Ահատ ՚Աթիգին իլէ քիթապլարընտա իսթի՚մալ օլաւնան էսմա Ուլլահտան վէ ֆարգլէ քիթապլարըն ուսալուպ ը իֆատէ վէ բէվիյինտէն, վէ իմա էտիյէն թէաավվուրլարըն թապի՚աթընտան նիյէ քիթապլարըն միւրէքքէպ գրթ՚ալար օլաւպ, ֆարգը միւ՚էլլիֆլէրին էսէրլէրի օլտըղընը գէյտա էտէրլէր։

Փրօֆ. Օր՝ պաւ միւնթէգիտլէրին թա՚լիմաթ վէ էֆքեարընը պիրիպիրլէրիյլէ մաւգայէթ էտէրէք, վէ ճիւմլէօնի թարիխի վագը՚ալարա վէ ՚իլմի թէվրիխին մէպտէլլերինէ թաթպիգ էտէրէք, իննիգատը ՚ալինին էաաի նէթիճէլէրինին ասհիյ օլմատըղընը իռպաթա ա՚յ էտիյօր։ Ինաւսաւա «Մովսէսին պէչ քիթապլարը» տէտիլիմիզ քիթապլարըն վէ Յեսու քիթապընըն թէվարիխ ՚ալէհինէ իրա՚ք էտիլէն էֆքեարը փէք թէֆէրրիւ՚աթլը վէ զայէթ մանթըգի պիր ասաւլտա մաւ՚ախէզ էտէրէք կէօրթերիյօր քի. Աբրահամ, Իսահաք, Յակօբ, Յովսէֆ թարիխի զաթլար օլտըգտան մա՚տա, Իսրայէլիէրին Ալլահ թէաավվուրը գօնշաւ միլլէթլէրին թէաավվուրընտան թապի՚ի պիր թարիգտէ

*Միւ՚էլլիֆ պաւ էսէրի 30 սէնէ զարֆընտա հազըր էթմիշ օլաւպ, անը էվվէլա քէնտի թարաֆընտան թապ՚ էթտիրմէք տիւչիւնիյօր իտի։ Լաքին՝ օլ վագթլարտա պաւ միւքեաֆաթ մէօ՚էլեօր մէյտանա կէլտիքտէ, պա՚զրլարրն թէչվիգի իլէ քիթապընը օլ հէյ՚էթ ի միւմէյեիզլէ կէօնտէրմիշ տիր։

** Ք. Մաւգատտէօի ինթիգատ էթմէնին իլի թարիգի վար տըր, պիրրիօինտէ մաւգատտէա մաւհարրիրլէրին ասրլ եազտրզը նէտէն ՚իպարէթ օլտըղընը պաւլմագ իչիւն մէվճուտ օլան մէթնլէր վէ ֆարգլր թէրճէմլէր պիրի պիրլէրի իլէ մաւգայէթ էտիլիր վէ օլ թարիգտէ պիր նէթիճէյէ վասրլ օլունաւր։ Պունա «ինթիգատը էանա» տէնիլիր։ Օլ պիր թարիգէ կէօրէ տէ Ք. Մաւգատտէօն հէր պիր քիթապընն միւհթէվիյաթը, լիսանը, ուսլուպը, վէ ա՚իր ահվալը տախիլիյէօի միւթալա՚ա էտիլէրէք, անըն թարիխի, մաւհարրիրի, ասհիյլիյի, թէրքիպաթը, խասաիյէթլէրի, վէ ա՚իրէ թա՚ենն էտիլիր։ Պունըն իչիւն պա՚զը ֆարգլար էտիլէրէք, օլ ֆարգլար մէթնէ վէ վաւգա՚աթա թաթպիգ էտիլիր։ Պունա «Ինթիգատը ՚ալի» տէնիլիր։ Շու հալտէ ինթիգատը էանա մէթնէ տա՚իր վագը՚ալարը թէհարրի էտէր, ինթիգատը ՚ալի իսէ՝ մէթնէ տա՚իր վաւգա՚աթը թէհարրի էթմէքլէ պէրապէր, նազարիյաթա տախէ կէրէչիր։

հասըլ օլմաշ օլամազ իտի։ Քէզալիք, Իսրայէլի-
լէրին ուսուշլը 'իպատէլէրի վէ տինի ային ու
'ատէլէրի սա՛իր տինլէրտէն պիթթէսրիճ ախզ
օլունմաշ օլամազ իտի։ Քէհանէթ, հէյքէլ վէ
գուրպան հագգընտա օլան թէսավվուրլարը, խուս-
ուսա Շէրի'աթը Մուսավիյէ, միւնթէզիմլէրին
ֆարզ էթտիյի կիպի, էսարէթտէն սօնրա իհտաս
օլունմաշ օլամազ իտի։ Վէ 'Ահտը 'Աթիգին իլք
քիթապլարընըն թահրիրի հագգընտա իսա՛ էտի-
լէն էֆքեարըն պիրիպիրինի թէզդիպ էթտիյինի,
վէ անլէրին հէր հանկի պիրինի գապուլ էթմէքլի-
յին միւշքիլաթընը հիսապա ալըրսաք, օլ էֆքեա-
րըն զա՛ֆըր զահիր օլորզընը իտտի՛ա էտիյօր։
Խուսուսա ասար ը 'աթիգներին քէյֆի իլէ մէյտա-
նա կէլէն եէնի մա՛լիւմաթլար 'Ահտը 'Աթիգին
քիթապլարընըն էսքիսիյի 'ալէյհինտէ կէթիրիլէն
իթթիհազլարը ճէրհ էթմէքլէ պէրապէր, անլէրին
օրհէթինի նիչէ ճիհէթլէրտէ թաստիգ էյլէմէքտէ
իտիյինի պիր չօգ միսալլարյա իսապաթ էտիյօր։

Միւ՛էլլիֆ Ռ. Մուգ. քիթապլարընըն պիր վա
հիա թէչքիլ էթտիքլէրինի, վէ մուգատտէս թէ-
վարիխաէ պիր մագոէտ պուլունմուշ, օլ մագոէտ-
ճէ թէրագզը զահիր օլորզընը, վէ անտէ փէյղամ-
պէրանէ պիր 'ունսուր պուլունմուշ, իտպարաթ ը
փէյղամպէրանէնին 'Ահտը ճէտիտտէ իթմամ օլըն-
սորզընը, վէ անտէ թէյզին օլունան տինի թէսավ-
վուրլարըն ֆա՛իդէ իւթ թապի'է 'ատտ օլունմաշ
տէրէճէտտէ եիւքսէք օլորզընը, վէ քիթապըն մաս-
հարրիրլէրի քէնտիլէրինին մինթարաֆ իլլահ միւլ
հէմ օլորզլարընը իտտի՛ա էթտիքլէրի հալտէ, Ռ.
Մուգ.ին խուսուսիյէթլէրինին պուս իտտի՛այա մուս-
վաֆէգ օլորզընը կէսօթէրէրէք, Իսրայէլ թէվարի
խինին վէ օլ թէվարիխին գայտը օլան Ռ. Մուգ.ին
անճագ միս՛իզէվի պիր միւտախէլէնին մէվճուտիյէ-
թինի գապուլ էթմէքլէ թէֆսիր էտիլէպիլէճէյինի
իսապաթ էտիյօր։ Վէլհասըլ պիճիմիզ իլհամըն մէր
քէզի Յիսուս Քրիստոս օլորզընը պէյանլէ Ռ. Մուգ.ի
անլամագ իչիւն, Անը անլամագլըզմըզ լազըմ ի-
սիկինի թէ՛քիտ էտէր։ Վէ պուս իննիթգատի ու-
սուլը 'Ահտը 'Աթիգ իչիւն օլորզը կիպի, 'Ահտը
ճէտիտ իչիւն տէ իսթի'մալ օլունմագտա իտիյինի
կէսօթէրէրէք, անըն նէթիճէլէրինի էյի թէֆքիչ
էթմէյէրէք տէրհալ գապուլ էթմէքլիյին թէհլիքէ-
լէրինէ նազարը տիգգաթ ճէլգ էտէր։

Մէզքիւր քիթապըն տէլիլէրի 'ալէյ'ուսմուսմ փէք
գանա'աթպախշ իսէ տէ, չօ պիր խուսուսաըն 'իլա-
վէսինի ճա՛իզ 'ատտ էտէրզ, Ինթիգատը'ալի իքի
սուրէթլէ իսրա էտիլէպիլիր, պիրինտէ միւնթա-
զիտ՝ խարիգ իւթ թապի'է հախտտ միւ'ճիզէվի
'ունսուրըն իմքեանըզլըզընը ֆարզ էտիպ, Ռ.
Մուգատտէսէի հէր չէյի թապի'ի թարիգտէ
թէֆսիր ու իզահ էթմէյէ չալըշըր, օլպիրինտէ ի-
սէ խարիգ իւթ թապի'էնին իմքեանընը գապուլ
իլէ հիւքմէթի վէ պիթթաճանէ պիր սուրէթտէ
հագիգաթա վագըֆ օլմազա սա՛յ էտէր։ Գուլ մէս-
լէքլէրտէն պիրինճիսինին խաթտաընը, եա՛նի պուս
նէվ' մուհարրիրլէրին իսապաթ օլունմաճագ չէյի մա-
՛իլիմ ֆարզ էտէրէք, մանթըգտա «տէվր» տէնիլէն
խաթտայա տիւշտիւքլէրինի Քրօֆ. Օր փէք կիւզել
կէսօթէրմիշ տիր։ Իքինճի ուսուլտա իճրա էտի-
լէն ինթիգատ հէր նէ գատար փէք նազիք վէ թէհ-
լիքէլի պիր 'ամէլիյաթ իտէ տէ, Ռ. Մուգ. միւ-
թալա'աօրնտա խայրլը նէթիճէլէր հասըլ էտէպի-
լիր, վէ ֆիլվագը' տա էթմիշ տիր։ Ա-եպ. 36 նօ-
մէրօսրնտա Տր. Հէրիքէն տէտիյի կիպի, «Հիւք-
մէթքեարանէ էտիլէն թէտգիգ ու մա՛այէնէ» Ռ.
Մուգ. հագգընտա մա՛լիւմաթըմզը թէվսի' էթմէ-
յէ խըտմէթ էթմիշ տիր։ Պիզ ինթիգատը 'ալիյի
մէզքիւր հիւքմէթքեարանէ ուսուսլ իլէ իճրա էտէն
էօյլէ զաթլար պիլիրիզ քի, անլէր ինթիգատլարը
վասըթասըյլա Ռ. Մուգ.ի տահա էյի անլամագլը-
ղըմզա մուս՛ավէնէթ էյլէմիշ տիրլեր։ Լաքին Քրօֆ.
Օրըն պուս գատար հիւնէր իլէ վէ զայէթ մանթը-
գի վէ գանա՛աթպախշ պիր սուրէթտէ թէհլիկէ էթ-
տիյի էսէրի օգուստուղըմզդտա, չուս նէթիճէլէրէ
կէլմէմէք իմքեանըզ տըր։ Եվվէլա, ինթիգատը
'ալի նամընա էհալիյէ էիճիխյէթլէ 'արզ օլունան
հէր չէյի գօլայ գօլայընա գապուլ էթմէք ճա՛իզ օ-
լամազ։ սանիյէն, Ռ. Մուգ.ին թարիխի էհէմմի-
յէթի սօն սէնէլէրին ինթիգատը վասըթասըյլա
խալէֆէգիր օլմուշ տըր եօլլու իֆատէլէր պիէսաս
տըրլար։ սալիսէն, իշհադը իլահի կէչէն 19նճը վէ
չուս 20նճի 'ասրըն չէտիտ ինթիգատ վէ մուս՛ա-
խէզէսի փօթասընտան սէլամէթլէ կէչմիշ տիր։
Էսքի էֆքեարլարըմզդըն պա'զըսընտա թէպէտ-
տիւլ վուգուհ' պուլմուշ օլապիլիր։ լաքին Ռ. Մու-
գատտէսէ խարիգիւթ թապի'է վէ միս՛ճիզէվի
պիր 'ունսուր պուլունտըղընա, եա՛նի անըն մի-
լհէմ օլորզընա տա՛իր իմանըմզդ թագվիյէթ պուլ-
մուշ տըր։

ԿԻՐԿԻՆԼԻՔ ՎԱՋԻՖԷ ՏԻՐ

Պիր քիմսէ քէնտիսէ եալընըզ պաչընա գալմըշ
օլմասընտան տոլայը քէնտիլը չէտտէթլէ իչթիքաա
էտիյօր իտի։ Էկէր պիր տօսթլար զիմմէթի իչինէ
կէրսէ, սանըրսըն անլէրին չէվգ ու նէչաթը զա՛իլ
օլուր իտի։ Գուլ չէյ՝ անըն փէք կիւճլինէ կիտիպ,
անը զայէթլէ հիտտէթլէնտիրտիկինաէն, օ՝ գօնու-

գօնչուլար իւէ իթթիւաթ էթմէքտէն քիւլիյէն ֆարիզ օլտու։ Ս՝ անւէրին եանընտան կէչտիյի զէման անճագ վագարւը ոէլամլաշմալար վուգու, պուլուր իտի, վէ անւէրին արասընա կրթտիյինտէ, ոայքի սիւքիւնէթ վագը՝ օլուր իտի։ 'Ապզպէթ պու չէյ օլ քիմոէյէ թէհամմիւլկիւտազ օլտըղընտան, պունըն ոէպէպրնի անլամագլըզա գարար վէրտի։ Պիր կիւն գալպէն փէք մէօռուր վէ միւֆէրրահ օլմաոը միւնասէպէթիյլէ, օլ միւֆէրրահ հալտէ գօնչուլարընտան պրրիհինէ ոէլամ վէրտի։ Գօնչուսընըն տախի քէնտիհինի 'այնի միւֆէրրահ հալտէ ոէլամլամաոընը կէօրէրէք հայրէթ իչինտէ գալտը։ Ագչամա գարչը պիր թագըմ ատէմլէր ա-րասընտա պուլուննտու, վէ անւէր իւէ փէրահ փէրահ ոէօյլէչմիյէ պաչլայընճա, պիւթիւն ճէմ'իյէթտէ միւֆէրրրհ պիր 'ալգ ու չէկգ հասըլ օլտըղընը կէօրտիւ։ Տէրհալ խաթրընա «Տօսթլարա մալրք օլմագ իթթիյէն քիմոսէրն ա՞իրլերէ տօսթլըզգ ատարը կէօսթէրմէօր մուգիմազի տրր» զարպգ մէսէլի կէլտի։ Ս լ քիմոէ՝ ոէֆալէթտէն գուրթուլ-մաղա տա՞իմա չարէօր վար իքէն, քէնտր էլիւէ քէնտի իւզէրինէ ոէֆալէթ կէթրրմիչ իտի։

Հէր քէս կիրկրնլիյէ մալրք օլապիլիրլէր։ Հիչ չիպգէ եօգ քի ընանալար արասընտա զէվգ ու միզաճ ֆարգլարը վէ թագրը խաստա ի ճաղրպէ, վէ խաստա ի տաֆրի'էլէր վար իսէ տէ, մուհապպէթ վէ զարազօզլուզգ հէր հայաթք ճաղրպէլի գըլապլրը։ Իհթիյար օլտուն, կէնճ օլտուն, էրքէքլէր վէ գա-տընլարը պօզան չէյլէր՝ նէֆսփէրէսթլրք, մէնֆա-'աթփէրէսթլրք, խօսփէսէնտլրք վէ նէֆսփէրէսթ-լրլրն ալտըղը սա՞իր պլրճրւէլ զէհրլի չէքլու ոու-էսթլէր տրլէր։

Էկէր պիզ քէնտիմիզի օւնուտապիլսէք, — քի պունը պիզ քէնտիլէրիմիզ հագգընտա օլտը-ղընճան զիյատէ սա՞իրլէր հագգընտա տիւչինճ-էրէք փէք ա՝ա ոու-էսթէ իճրա էտպիլիրիզ — ազ վագթտան պիզիմ իւէ պէրապէր պուլուննագ իթթիյէն չ գ քիմոէյէր պուլուրըզ։ Սա՞իրլէրի պի-զէ ճէլպ էտէն կիրկրն թապի'աթա մալրք օլմագ լազըմզ լազըմ տըր։

ՊԱԼԸԳ ԹՈՒՔԱՆ ՔԷՕՓէՔԼԷՐ

Սաճալրնրն վէ ճափօնրանըզը չիմալի թարա-ֆընտա քեա՞րն պուլուննան ա՞իր ատալարտա էս-քիմալըլար իւէ գարապէթլէրի վար տըր տէյիւ էէօրիւնէն Այնուլար ոաքրն օլմագտա տըրլար։ Պունլարըն նիմ էչլի պիր նէվ' քէօփէքլէրի վար տըր քի անւէր պու քէօփէքլէրէ քէնտրւէրին կը-րուէնալանճիատա պուլուննան ագրապալարընտան տանա զիյատէ միւթաճ տըրլար։ Անւէր պու քէօ-փէքլէրի եալընըզ նագլը մէքտան վէ ոէյեահաթ իչրւէն տէյրլ, անճագ պալըգ թուրթմագ իչրւէն տա-խր գուլլանըրլար։ Սլ ոուլարտա պօլ պօլ ոօմանն պալըղը պուլուննուպ, քէօփէքլէրը անւէրի թուրթմա-ղա ալըշտըրըլըրլար։

«Պրզիմ եալա չըգմամըզտան իթթիպարէն», տէյօր իչպու պէնտրն մուհարրրրի, «անւէր օլ օթուզ քէօփէյի նի'չրւէն քէնտրւէրի իւէ պէրապէր ալտը-լար տէյիւ տիւչինճիպ թաչընմագտա վէ քէմալը մէրագէ անւէրի կէօղէթլէմէքտէ իտիմ։ Պէն չօզա վարմագտան չէքտիյիմ պահմէթ վէ մէչագգաթլա-րըն մրւքեաֆաթընա նա՞իլ օլաճագ իտիմ։ Պիր եէրէ կէլտիք քի օրատա կէրէք ատէմլէր կէրէք քէօփէքլէր թէվագգուճի էյլէտրւէր։ Պա՞ատհու ա-տէմլէր իւէ քէօփէքլէրրն նըօֆք՝ տէնրզէ 200 եարտա գալա պիր եէրտէն ոուլա տօզրու իւէրի-լէմէյէ պաչլատըլար։ Ֆուլուուէթ պիր նրչան վէ-րիլմէօր իւզէրինէ, քէօփէքլէրտէն հէր պիրի եէ-րինտէն գալգտը, վէ հէփ քէօփէքլէր իւքի խաթթ թէչքիւ էթմրչ օլարագ տօստօզրու ոուլըն իչրնէ եւրւրւուրւէր։ Հէփ Այնուլարըն վահչրանէ չէ-տրտ չաղըրըշ պաղըրըշլարը իւզէրինէ ոաղ թա-րաֆ խաթթը ոօլա, վէ ոօլ թարաֆ խաթթը ոա-ղա տէօնէրէք, ագըպէթ իւքի խաթթտա պուլուս-նան քէօփէքլէրրն պաչլարը պիր եէրէ կէլտիւէր։ Ս զէման վէրրւէն տիկէր պիր նրչան իւզէրինէ անւէրրն հէփրօր պիր խաթթ թէչքիւ էտէրէք ոա-հրւէ տօզրու երւզմէյէ պաչլատըլար։ Վէ կիթ-տրքճճ իւէրի վարարագ նիմ տա՞իրէ չէքլրնր ալ-ըլար։ Անւէր ոահրւէ եագլաչարգճա ոըզ ոուլար-տա պալըգ տրւրրւէրի մրւշահէտէ օլ-նամազա պաչ-լատըլար։ Պու պալըգլար քէօփէքլէրրն հասըլ էթտրքէրի տալղալարտան տրւչար ը տէհչէթ օ-լարագ պէօյէ ոըզ ոուլարա աէվգ օլուննմագչար իտի։ Էէօփէքլէր գա՞ը ը տէրեաոտա այագլարընա տօգանան պալըգլար իւզէրինէ 'ատէթա եըլտըրըմ տրւրաթքյէ հրւճում էտրյօրլար իտի։ Թուրթգ-լարը պալըգլարը տէրնալ ահրիպէրինէ կէթրրմէք տէ իտրւէր։ Պուննլար կէթրրւէն պալըգլարըն պալ-լարը-ը քէօրպ, զահմէթլէրրնէ մրւքեաֆաթ մա-գամընտա քէօփէքլէրէ վէրմէքտէ, պալըգ կէթրւ-մէյէն քէօփէքլէրէ իտէ հրչ պիր չէյ վէրմէմէքտէ իտրւէր։ Զաննըմըզճա, քէօփէքլէրրն պու թալի-մր պիրագ 'ահրպ տրր։ Էքքսէրրօր օրմանտան թուրթուլմուչ օլան քէօփէքլէրրն հալա նիմ ճա-պանր հալտէ պուլուն ալարը տահա զիյատէ կէօ-վէ չարփմագտա տըր։ Անւէրրն թալրմրւ թա՞ան իւէ մրւքեաֆաթլանմագտան վէ գաժզը իւէ տէօ-յիւլմէքտէն 'իպարէթ տըր։»

ԷԼԻ ՍԷՆԷԼԻՔ ՄՈՒԱԼԻՄԼԻՔ ԽՐՏՄԷԹԻՄ

(Փրոֆ. Ա. Պեզճեան, Ա՛նթառ)

4.

1874ին կիւզիւնատ Ա՛նթապա տէօնիւպ, Հայիկ քիւհէօնին չիմոի ժամկոչ օթուրտուը իւոթ օտատա, Ուրֆալը Յովակիմ էֆ. տախի րէֆապաթըմտա օլարագ, 15 թալէպէ իլէ գօլէճին իտատիյէօնի պաչլամըշ օլտուգ։ Պու վագթատա տահա գօլէճէ մախսուս պիր պինամըզ եօգ իտի։ Վագթ վագթ պու 15ին իւզերինէ զամմ տախի կէլերէք, այը 38է չրգոը, վէ տէրսլեր օլտըգճա իլերլետի. չէօյլէ քի, 1876ն Հոկտ. 11ինտէ, (պունտան 30 սէնէ էվվէլ) 11 ֆէրտտէն Ա՛իպարէթ օլմագ իւզրէ՝ գօլէճին իլք ֆէյզլէն աշնֆրներ թէյքիւէ մաւվաֆֆագ օլտուգ։ Պու արատա Տր. Թրօպրիճ տահա ագչէ տէրճիլէ օղրաչմագտա օլուգ, Ա՛նթապա աէօնմէմիշ իտի։ Ա՛նթապ միւթէհայիզանընտան Թըհա էֆէնին ՝աթիյէսի օլան թէփէնին էթրաֆընա պիր միվոր եափըլմագա պաչլանմըշ իտիյօէ տէ, պա՛զը ռէպեպլերէ մէջնի տուրտուրըլուը. հէլէ քի պու ալարալըգ չօգ սիւրմէյիպ, եարըմ պրագըլան ռաւր պիթիքտէն պաչգա, մէրքէզի պէօյիւք պինա տախի խրթամփէզիր օլուգ, 1878ին պահարընտա 50–55 թալէպէ իլէ եէնի պինայա կիրէպլիտիք։

Գօլէճ պինասընա տուխուլմիշ պիթթափ՝ գօլայըգլարըմըզը արթըրտը։ Շիմտի արթըգ քիֆայէթ մըգտարը կէնիչ վէ միւնասիպ մահալ թէտարիք օլունմըշ օլմաղլէ, կիւնտիւզ թալէպէլերինտէն մա՛տա, խարիճտէն տէ կէճէլի թալէպէլեր ալընա պիլիր իտի։ չէօյլէ քի Մ. Ք. Գօլէճ՝ թալէպէլեր ճէլպինտէ հէմ էմր ի թա՛լիմտէ իւէրլէյէրէք, 1880-տէ, եա՛նի իլք թէսավվուրընտան թամմ 9 սէնէ սօնրա, քէնտի իլք մէ՛զունլարընը էհալիյէ թագտիմ էթմէք մէսէրրէթինէ նա՛իլ օլտու։

Պունլարըն ՝ատէտի 7 օլուգ, աթիտէքիլեր տիր. Նազար Ճիւրքճեան, Ստեփան Կիւլիւզեան, Զենոբ Պէզճեան, Յովհ. Ճէմճեան, Յովհ. Խրլօփեան, Գրիգոր Պողոսեան վէ Թէօլօղօս Ազարեան էֆէնտիլեր։ (Սօնրագի ռալթ Քըպպիյէտէն տիր) Կիւլճեան էֆ. իսէ ազ սօնրա վէֆաթ էյլէմիշ տիր։

Գօլէճ ի՛տատիյէթինէն պիտայէթինտէն, եա՛նի 1874տէն ազ սօնրա, Յովակիմ էֆէնին Ուրֆատա խըտմէթէ տա՛վէթ օլունմասը իւզերինէ, պիթթափ՝ տէրճէ աղըրլըզըն չօղու պահա տիւչէճէք իտի. անըն իչիւն գօլէճին իլք 5–10 սէնէլէրինտէ մա՛ալիմ գաւվէթի պիզզարուրէ մահտուտ օլուգ, ՝իւմի տէրսլերին գըսմը ա՛զամը պիր մա՛ալիմ իւզերինտէ զալաճագ իտի։ Պու նօգթատան պագլարգատա, գօլէճին սօն ա֊էնէլէրինին թալէպէլերի տահա պախթիյար տըրլար։ «Թազէ պարտաղըն սույու սօղուգ օլուր» մէսէլի հէր հայա ա֊յ՛տագ։ Ֆագաթ Տր. Թրօպրիճին տուրէնտիչ թէրթիպլերի սայէսինտէ, 1883տէն պէտ՛ իլէ մուգթէտիր մա֊՛ալիմլերին ՝իլավէ օլունմասը, էվվէլքի մա֊՛ալիմլերին եիւքիւնիւ խաֆիֆլէթտիրտիյի կիպի, ան֊տէն սօնրաքի թալէպէլերին տախի թահսիլ տա՛իրէլերինի թէվսի՛ էյլէտի։

Գօլէճէ օլան ՝ալագամճա ագըշնամայ տէմէյէ քի, վագթլարըն պահա չօգ եարտըմը օլտու։ Շէհրիմիզին թա՛լիմ ու թէրպիյէճէ պու կիւնքի հալի պունտան 40–50 սէնէ էվվէլ օլսա իտի, Ա. Պէզճեանըն պէպէք եա եէյլ իչիւն պիր գանտիտա օլմասը իսթիմալը փէք մահտուտ օլուր իտի։ Զէմանա մախսուս օլան ուֆագ թէֆէք վագը՛ալար՝ խըտմէթիմտէ քէսպ ի մէյէքէ էթմէմէ ազ եարտըմ էթմէտիլէր։ Կէրէք Մար՛աշտա ՝իլմի իլահիտէ պուլունտուրըլմ զէման, կէրէքսէ սօնրա գօլէճ իլէ օլան ՝էօմրիւմտէ, մէ՛մալրիյէթիմ տա՛իրէսինին խարիճինտէ կէօրիւնէն խըտմէթլեր տախի պահա մա֊՛ալիմլիք էթմէլեր։ Տօղրու տէմիյլեր քի «Նա֊չարլըգ եա մէճպուրիյէթ տահմէ մէքթէպ օլուր» Մէսէլա, 1865–1871 սէնէլէրինտէ զուհուր էտէն քէֆարէթ Թա՛լիմի մէ՛էլեսի՝ 6–7 սէնէ սայքի մըսթէմատիյէն վա՛ղզար մէճլիսինին գայտընը վէ վագթըը զապթ էտիպ, Թա՛լիմի մէզքիւր հագգընտա մաւխթէլիֆ մի֊՛էլիֆլերի եօգլամագա եօլ աչտըգտան մա՛տա, կիւնիւն պէլլի Ահատահաթաանլարընա միւրահա՛աթլէ էֆքեարլարընը անլամագ իչիւն, տախիլէ վէ խարիճէ պիր խայլը մէքթուպլար եազըլմասընա տա մէճպուրիյէթ հաագլ էյլէտի։ Պունա ասրֆ օլունան էմէք վէ վագթ ՝ալէ՛ումում սէմէրէսիզ կէօրիւնտիւ իսէ տէ, հիչ տէյիլ պէնիմ իչիւն էօյլէ օլմասը։ Պու միւնասէպէթլէ, խրիսթիյանլըզըն մէզքիւր էասար հագիգաթընա տա՛իր զիյատէ ըշըգա մալիք օլտու։ Քէզալիք գօլէճ կիպի մուհիմմ պիր թէչէպպիւհիւն պիտայէթինտէ պուլունմագլըզըն խուսուսի կիւճլիւքլերի օլաճագ իտի, վէ օլտու։ Հալ չու քի, տէմիր տէ թէճրիպէքեարլըգա գըլաղուզլայան թամմ պու նէվ՛ կիւճլիւքլեր տիր։

(Թավան արատընտա էօքի պիր սանտըգտա թօպլանմըշ վէ սարսմըշ քեազըտարըմ արատընտա գօլէճէ ՝ա՛իտ մէսա՛իլ հագգընտա վէ սա՛իր րէսմի սըրտարատա եազմըշ օլտըղըմ թահրիրատընն պէօյիւճէք պիր փաքէթի վար տըր. պու փաքէթ պիր սօղուգ գըշ կիւնիւնիւն սօպատընը կիւզէլճէ գըզտըրա պիլիր։)

Եւսէ սէնէլիք մաՀալլիմլիք Էօմրիւմ պաշգալարըն թա՛լիմի էմրինէ նէ իշ կէօրտիւիւնիւ տէյէմէմ. Փագաթ գաթ՛իյէն տէյէպիլտիյիմ պիր չէյ վար իսէ պաւ տըր քի, մէզգիւր միւտաէթ զարֆընտա էն չօգ թա՛լիմ գապալ էտէն պէն քէնտիմ օլմալըմ։ Պիլիրիմ. խըտմէթիմէ մաՀ՛ախէզէյէ մա՛բուզ օլապիլէն խաւսաուսլար ազ օլմամըշ տըր, վէ տէմէյէ չէքինմէմ քի, պաշգալարըն պէնէ կէօրտիւքլէրի գաւսաւրլար՝ պէնիմ քէնտիտէ կէօրտիւքլէրիմտէն չօգ ազ օլմալ տըր։ Սէկիներիմ քի, Ալլահ պէնիմ կէպիլէրի տէ քէնտի ճէլբլ մագսէտի իչիւն ալէթ գաւլանմաղա թէնէզզիւլ էտէն պիրի տըր։ Պիր թիւճճար օլմատըղըմ, վէ եախօտ մէքթէպ արգատաշլարըմտան պա՛զըլարը կիպի, քիւլիյէթլի տէրվէթ թօփլայմաառըղըմ իչիւն ասլա փէշիման տէյիլիմ։ Սարիք էթմէշ, եա ատրիք օլուն. մըշ իտէմ, գազանճըմ անատէն գաթ պէ գաթ զիյատէ օլմալ տըր։ Բաւօրա իթիրազընտա, Սիւէյշ գանալընտա, Նիւ Եօրգ չէնտրիքլէրինտէ, վէ եա Նիակարա ճէնտէլի չիրքէթինտէ հիւսէյն օլաւպ, անլէրին աէհմ քեաղըտարընը հաւզաւրընա պաթթ էտէրէք. քէյֆի եագաընտան թաչան միւեօնէր իլէ քէնտի նաօրպիմի տէյիշմէք իտթէմէմ։ Պէնիմ աէհմ քեաղըտարըմ անընգընտէն գէյմէթլի տըր։ Շաւ 50 աէնէ զարֆընտա էհալիմըզին բահաթ վէ սա՛ատէթլին թէզիրա էտէն վաօրթալարտա, եա՛նի խաթխանէլէրտէ, մէնպէրլէրտէ, մէքթէպլէրտէ, մաթպա՛ալարտա վէ թիճարէթ օտաալարընտա, տօղթօրլարըմըզըն հիւսէյն ի խըտմէթինտէ, Ֆէլամէն սատրգ միւպէյյիրլէրինին էմէյինտէ, մաՀիմմ մէվգելէրտէ, սիւպհանէն վէ նէվ. ճիվանընը՝ ազլի վէ սիւլագի թա՛լիմլէրինէ օզրաչան մաՀ՛ալլիմլէրին էմէքլէրի աէմէրէսինտէ, —պաւ չէյլէրտէ ճիւզ՛ի օլաւն պէնիմ տէ հիւսէյմ եա՛գ մը տըր։— Պաւ կիւն միւրուր էթմէշ օլան եարըմ ՛ատրըն էնճամը թէփէսինտէն պագարագ, չօպանլար վէ վա՛ըզլար զիւմրէսինի արթըրմագ իւզրէ, Մ. Ֆ. գօլէճ մէ՛զունլարընտան նիչէյէրինին ՛իլմ ի իլահիյէ, վէ անտէն քիւչաէլէրէ տաղըլտըգլարընը կէօրմէք, Մ. Ֆ. գօլէճին տամը ալթընտա ՛ալաւմ ու ֆիւնունըն թատընը ալմըշ մաւգթէտիր կէնճլէրիմիզատէն չօգլարընըն տահա ՛ալի մէտրէսէյէրէ գաչաւպ թահսիլ իլէ օղրաշտըգլարընը միւչահատէ էթմէք, պաւ մէրքէզտէն չըգմըշ օլան տօղթօրլարըն, մաՀ՛ալլիմլէրին, թիւճճարլարըն, էճզաճըլարըն, տիշճիլէրին, թահրիրաթ վէ մաթպա՛ա իլէ օղրաչանլարըն տահա վատի՛ պիր իտտիհամընընը պաւ կիւն իթրա՛աթ մէյտանընտա մէչղաւլ պաւլաւնտըգլարընը տիւչիւնմէք, էվվէթ, մէմլէքէթիմիզին 45 ֆարգը չէհր վէ գաւսաւպալարընտան օլմագ իւզրէ 300է (հէվէլսընին սայըսը 1906նընքիւչ իլէ պէրապէր 284 օլաւյօր Մր. Մէրիլին տէֆթէրինէ կէօրէ) եագըն մէ՛զունլարըմըզըն մաւխթէլիֆ թաւրիգլէրէ քէնտի հէմճինալէրինէ խըտմէթ էթմէքտէ օլաըգլարընը թէֆէքքիւր էթմէք, պէլի, տէրխաթըր էթմէք քի, 1856տան պաւ անէտէք 1,000 գատարը հալա հայաթտա օլան չաւնճա կէնճլէրին էմր ի թա՛լիմրնագ, վէ պաւ կիւնքի նասիպլէրինտէ աէնին տէ էլին վէ էմէյին վար տըր, պաւնարը կէօզ էօնիւնէ կէթիրիպ տէ զէնկինլիք հիւսէ էթմէմէք, վէ պաւ պախթիյարըզը պախշ էյլէյնէ տօղաւն գալպ իլէ միւթէէհհիքըր պաւլաւնմամագ միւմքիւն մը տըր։ Պէն քէնտիմ ՛Այնթապլը օլտըղըմ հալագ, սատէ ՛Այնթապտան 100տէն զիյատէ մէ՛զունլարըմըզ օլաւպ, 175 տանէ տախր պաւնտան մա տա 200տէն զիյատէ տէ (227) գօլէճին թա՛լիմրնագէն գըմաչն հիւսէտաւբ օլմալ օլանլարըն մէվճուտիյէթլրին պիլմէք պէնիմ իչիւն քիւչիւք պիր չէյ մը տըր։ Պաւնաւն վէրտիյի գանա՛աթ վէ մէսէրէյէթի ալթաւն վէ կիւմիւշ վէրէ պիլիր մի։ Պաւ կիւն գօլէճագէ 6 տանէ տէ թօրաւնլարըմըզ վար տըր. մէ՛զունլարըմըզըն էվլատը։ Չօգ քէրրէ պանա էօյլէ կէմրէ տըր քի, 23նճի Մէգմաւր պէնիմ իչիւն եազըլմըշ տըր. Ֆրէվագը՝ «գատէհիմ թալգըն տըր։» Պաւ եարըմ ՛ատրըգ վագթ զարֆընտա, աւզաւն եա գըսա միւտաէթ, խօճա չակիրտ ՛ալագաօրնտա պաւլաւնմագ օլտաւղում քիմսէյէրին միւքէմմէլ պիր ճէտվէլինի էլտէ էթմէյէ չօգ արզաւ էյլէտիմ, վէ սէվինրիրիմ քի, պա՛զը տէրէճէ խարրճաւն էտիլէն հրմէթ, վէ հրֆագ էթմիշ պաւլաւնտըգըմ էօքի քեաղըտարըմ վէ տէֆթէրլէրիմ այէսընտէ պաւնա հէման հէման մաւվաֆֆագ տա օլտաւմ։ Խըտմէթիմին իւշ այրը միւտաէթլէրինէ ՛ա՛իտ օլան բագամլար չաւնլար տըր սըրաթ իլէ. 1856–66յատէք 57, 1866–72յէտէք 78, վէ 1874–1906յատէք 963, վէ պաւնլարըն ճէմ՛ի 1,098 օլաւպ, վէֆաթ էտէնլէր թարհ օլաւնտըգտա, հայաթտաքիլէր 1,000 գատար գալըյօր*։ Տէմէք օլաւյօր քի, սօնրագի 32 աէնէլիք միւտաէթտէ, եա՛նի գօլէճ ՛էօմրիւմտէ 300 գատար մէ՛զունլարըմըզատան մա՛տա, գօլէճ թա՛լիմրնագէն գըմաչն հիւսէտաւր օլմալ թալէպէլէրիմիզին տէ տայըսը 674է պալիգ օլմալ տըր։)

*Մէզգիւր 57տէն տաղ գալանլար 19, 78տէն գալանլար 52, վէ սօնրագիլէրտէն, 963տէն էգթիլէնլէր նրագէթլէ տաղ օլաւպ, պագգըտը 960 կիպի տըր. չէօյլէ քի, էլճէվվ հայաթտա օլանլար պիլտիյիմէ կէօրէ, (960+52+19=) 1,031 տանէ օլաւյօր։

Պէր ազ էվվել գիջը էթտիյիմ կիպի, մալ՛ալ լիմիքտէ իւք բէֆրդիմ կըտա պիր միւտտէթ իչլուն Ուրֆալը Ճավակիմ էֆ. օլուպ, չիմտի Ամէրիգատա տըր, վէ նէ իւէ մէչղօլ օլտըղընը պիւմէյօրըմ. Եէրլի վէ Ամէրիգալը չիմտիքի բէֆրդւէրիմի թա՛րիֆէ հաճէթ եօգ տըր. վէ նիչէյէրի տէ մալխթէչիֆ միւնաճէպէթլէրէ պիղտէն այրըլմըշ տըրլար։ Գունար իւէ ուզուն վագիթ բէֆագաթտա պուլունմուշըմ, վէ կէրի տէօնիւպ մաղիյէ պագտըղըմտա, պու՛ալագատան տօլայը խօշ խաթըրէտէն մա՛տա պիր չէյ կէօրմէյիպ, էէֆիմի մուճիպ օլաճագ պիր նօգթա վար իտէ, օ տա պու տըր գի, թապի՛աթ հիւքմիւ իգթիդաընտան պու իրթիպաթըն էնճա մը ուէնէ պէ ուէնէ հագլաշմագտա տըր։ Թա իւք կիւնտէն պէրու միռթօնէրէյր իւէ տէ միւնաճէպէթիմ օլմուշ տըր։ 1856տա Իսթանպօլտան ուէօն պիւիւմատէ, Մր. Շնայտր, Տր. Փրաթ, վէ Մր. Նաքին Այնթապտա իտիլէր. պիր ազ ասնրա (1857 տէ) Մր. Դաֆրին կէլտի. չօգ կէչմէզտէն Մր. կատ վէ Միս Փրաքըրը, վէ տահա ասնրա Միս Փիյրս։ Տր. Թրօպրիճ իւէ իչտաչլըղըմ Մար՛աչտան պաշլաղզ, 1888էտէք տէվամ էյլէտի. 20 ուէնէտէն պիյատէ։ 1874տէ Ամէրիգատան չարգա տօղրու, Մր. վէ Միսիս Ֆուլըր իւէ պիր վափօրտա կէլտիքտ Միւսաիւէյհ իւէ գօլէճ՛ալագասընճա միւնաճէպէթիմիզ 17 ուէնէ օլտու։ 1866տան 1872յէտէք Մար՛աչ՛Իւմի Իլահիյէնտէ Մանթկամըրի, Փէրի, Փրաթ վէ Թրօպրիճ պատուհիւէր իւէ պիրլիքտէ պուլունտուպ չալըշըգ։ Տր. Շէֆրըտ վէ Մր. Սէնտըս իւէ խըտմէթ տա՛իրէյէրիմիզ այրը կէօրիւնիւբ իսէ տէ, 25–27 ուէնէյիք միւտտէթ զարֆընտա միւչթէրէք ուումուրլարըմըզ տախի էգոիք օլմաճչ տըր։ Էօգի միռթօնարլար իւէ՛ալագամ՛ալէօվէվիյէ լիտան Թահսիլինտէ քէնտիյէրէ եարտըմ էթմէք, վէ ասնրագքիյէր իւէ միւնաճէպէթիմ չօգճա իչտաչլըգ վէ հալտաչլըգ ճիհէթինտէ օլմուշ տըր։ Շիմտի, պու ուզուն եօլճուլըգտան ասնրա տէօնիպ արգայա պագտըղըմտա, անյէր իւէ օլան պուճարըմ՛ասրլըգ՛էօմրիւմտէ փէչիման օլաճագ պիր չէյ պուլամատըղըմ կիպի, պանա տօղրու մուճ՛ամէյէրինտէ տէ մուհապպէթ վէ իւթիֆաթտան պաշգա պիր չէյ կէօրմէյօրըմ. պու իսէ պէնիմ իչլուն մազինին էն խօշ խաթըրէյէրինտէն տըր։ Այնի չէյի տէմէք իսթէրիմ Մէրքէզի Թիւրքիա Միլլէնը իչլուն։ Այնի չէյի տէմէք իսթէրիմ Փօնկրիկէյլընել Հասուտա Թանըտըղըմ քիմսէյէր իչլուն։ Գունար իւէ 1856տա պիր հրատպա տահա էվվէյ պաշլայան բապլթա գէրէյմայարագ, պու անէյնէք խօշ պիր հալտէ տէվամ էտէպիլմէյ տըր։

ՊՈՒԼՈՒԹԼԱՐԱ ՊԻՐ ԽԻԹԱՊ

(Պատ. Եզն Շոմլեան, Լ՚Ընգրա)

Էյ սիեահ ու ակեար ակնա՛իպ, մահալ ի իգամէթինիզ նէ՛րէտէ տիր. ՚ամէպա նի՛չիւն նակեահէն նապէտիտ օլուր սընըզ վէ կեահտա պիր անօրզըն զահուր էտէրսինիզ։ Կէօք եիւզիւնիւն փէրտէսի զէմինին չէմախյէսի մագամընտա հիքմէթամիզ մէալէքինիզ իւէ պիւթիւն ՚ալէմի թէհայեիւրտէ պրագմանըզըն էօպագը նէ՛ տիր։

Նիչէ տէֆ՚ա օլ գատար մահճուպ սընըզ քի, զէմինիւէր կիպի՛ զէմինէ սարըլարագ տաղ վէ թէփէյէրէ եափըշըրսընըզ. օլպիր թարաֆտան, խօտպինանէ չիքեարը իւզէրինէ չիճապ էտէր կէնճ արօյան կիպի թահրիք օլուէնուպ, Ալի վէ Հիմալաեա տաղլարընա բէգապէթ էտէր վէ էն եիւքօէք գամէրէտէք եիւքօէկլմէյէ ճէհտ էտէր սինիզ։

Էյ տօսրագօզ ակնա՛իպ, կէօրիւնիւբ քի Ճէնապը Հագգըն թապի՛աթա վազ՛ էթտիյի գա՛րտէյէ բի՛այէթ էթմէմէք էտէմէզ սինիզ։ Խիլգաթը ՚ալէմտէն պէրու մէօլէք ի գատիմինտէ տէվամ էտէն ՚ամէլի չահիալէր սինիզ։ Ճիլ վագը՛ մէօլէք ու բէվիչինիզէ Խալիգ ի Մուլլագըն թէրթիպաթընը ի՛լան էտէնէրտէն սինիզ։ Օլ գատար մահճուպ սընըզ քի, զէմինէտէք թէվազու՛ էտէր սինիզ. օլ գատար ՚ալիճէնապ սընըզ քի, իւլվիյէթինիզին պէօյիւքլիւյիւնիւ զէմինէ խպրազ էտէր սինիզ։

Էյ սիեահ ակնա՛իպ, պիր սիւ՛ալ էթօէմ, ՚ամէպա կիւճէնի՛ր մի սինիզ. նի՛չիւն գարարմըշ սընըզ։

Հա՛ անյատըմ՛, չիմտի հիքմէթինի անյատըմ, տէրտիլիէրէ հէմտէրտ սինիզ, վէ անյէր իչլուն էլինիզտէն կէլէնի էթմէյինճէ բահաթ էտէմէզ սինիզ։

Զէմինտէ պիլճիւմլէ նէպաթաթ, էնվա՛ի էչճաբ ու հայվանաթ, ուսուզզլըգտան խաոթա օլմուշ մէվճ գուճաղընա տիւշմէք իւզրէ իքէն, ասլին իրի էլմաս կիպի փարլագ կէօզ հաչլարընըզա հաօրէթ չէքիյօրլար։

Էյ ակնա՛իպ, զէմինէտէք թէվազու՛ էթմէնիզին ասպէպի պու թապի՛աթը զիյարէթ տէյի՛լ մի տիր։ Իչլէք ճէմի՛ի խօշ բա՛իհալը չիչէքլէր, եուսմշագ ասլկուն չալըրլար, վէ ճէմի՛ի նէպաթաթ կէօզլէրինի սիզէ գալըրմըշլար, եարտըմընըզա մէվթաէն հայաթա նազլ օլսունմագ իսթէյէր։ Ճէմի՛ի բէնճպէրլէր կէօզլէրինի ասիւմանէ գալըրմըշ իչթիրաքընըզը իսթիրհամ էտէրլէր։ Ճէմի՛ի գուչլար ազճագտան գանատարընը ասրմիշ ասլսունմագտա իքէն, սիզինէ ֆէրիհ օլմագ իսթէյէրէ։

Էյ ակնա՛իպ, պու գատար միւքէսսէրլէրէ

քէտէրլէրինէ վէ տէրալէրինէ չէրիք օլսուգճա, օլ գատար գարարմաղա ճիդաէն հագգընըզ վար տըր։ Էօյլէ իսէ աղլայանլար իլէ աղլալընըզ քի կիւլէնլէր իլէ տէ կիւլէսինիզ։ Զիրա սիգին հէր կէօզ հաչը տանէլէրինիզ միւճէվհէրտէն չօգ գըյմէթլի տիր. հալընըզ ինսան օղլուընըն տէյիլ, հաթթա պիր մէլէյին պիւլ վէրէմմէտիյի հայաթը սիգին կէօզ հաչը տամլալարընըզ ազ վագթտա պիւթիւն ճիհանա պախչ էտիյօրլար։

Մի՛ճիզէ իչլէմէք իմթիյազընա մալիք օլարագ իրսալ օլունան եէթմիչ չակիրտլէր ավտէթլէրինտէ, խաոթալարըն քէնտի էլլէրի իլէ չիֆա պօլուրգլարընտան տօլայը մէօրսէլ օլտուլար։ Իչթէ հազմսուրա միւհթաճ խասթա զէմինէ նազար էյլէյինիզ։

Է՛յ մէնպա՛ը հայաթ օլան Ալլահ ը զուլճէլալ, սէն պօլուսթլարա պիւլ հայաթ պախչ էթմէք գուտրէթինի վէրմիչ սին, հաթթա անլէր պիւլ էմրին իլէ տէվր պէ տէվր միւճիդէլէր իչլէրլէր, լաքին ինսան օղլու պուննու ֆէհմ ու տէրք էթմէք իոթէմէզ։

Գազընըզ, պօլուսթլար չիմտի չիֆագախչ հազմսուրլարընը տէօքմիւչլէր, վէ տաղլար, օվալար, պաղլար վէ պաղչէլէր, ճէմի՛ի նէպաթաթ, վէ պիւթիւն սաթհ ը զէմին հէնուզ համամտան չըգան հիւճնա միսիլսու վարըլ փարըլ փարլայարագ թէպէնսիւմ էտիյօրլար. պօլուսթլար իսէ ֆազլ զաթլար կիպի խըտմէթլէրինի իչա էթմիչ օլարագ գանա ՚աթլէ պիր թարաֆա չէքիլիյօրլար։

՚Իլահի՛ չօլ էլվանը մըսթէնէվվիյէ իլէ միւզէյեէն գավսը գուզահ նէ՞ օլա. նասըլ տա կիւզէլ տիր։ Սաղմսուր տանէլէրինին եէչիլ նէպաթլէ խոշ պիր ՚ալագատա պօլուննտըղընը, վէ սէմատաքի չէմսին էնվարընըն անլէրէ տօղրու իչթիրաքընը ի՛լան էտէրէք, իչթէ կիւլէնլէր իլէ կիւմէքատէ վէ սէմա իլէ զէմինին պարըշտըղընը ի՛լան էթմէքատէ պուլուննույօր։

Սըճագատան ասլույուպ գանատլարընը եէրէ սէրէն պինլէրճէ գուչլար, չիմտի քէյֆ իլէ պաղչէլէրտէ տալտան տալա ուչուշուպ, լաթիֆ նաղմէլէրի իլէ միւաթէմի՛ունը չատ ու խէնատան էտիյօրլար։

Գուզուլար սըչրայըպ քէյֆ էթմէքատէ, վէ չօպան գավալընը չալըպ չազ օլմագտա, գօյունլար մէմլէլէրի սիւթ իլէ տօղու օլտըղը հալտէ, խանէյէ ՚ավատէթ էթմէքատէ, էվ խաթաունը իսէ գապընը ալմըշ անլէրի գարշըլամագտա տըր։

Է՛յ սէհա՛իպ, պու գատար սէվինճին մուճիպի սի՞ղմի սինիզ։ Գու հիքմէթ սիզէ նէ՞ըէտէն կէլ տի։ Ա՛հ, պու նէ՛ ՚ասա՛իպ հիքմէթ տիր քի ինսան ՚ագլը էչմամէն էրէմէյօր։ Էյվէթ, էվվէթ, էկէր հիքմէթինիզէ ինսան ՚ագլը եէթիչէ իտի, օլ զէման տէյէրինիզ քիւչիւլիւր, վէ սիգի եարատանընըն իզզէթի էգսիլիր իտի։

Իլահի, իչթէ ա՛զամէթինի սէմա էօ սէմավաթա վազ՛ էտէն, վէ հիքմէթ ու էսրարընա ՚ագլ էրմէյէն ՚ազիմ Ալլահ սէն սին, վէ պուընը թապի՛աթըն հա՛նկի գըսմը իսպաթ էթմէմի՛ տիր։ Իլահի վարլըղընա, հիքմէթինէ, ՚ազամէթինէ ինանմամագ, քէնտիմիզի մահվ էթմէքտէն պաչգա պիր չէյ տէյիլ տիր։ Ալլահանի վարլըղընա թապի՛աթըն հէր գա՛իսէսի, հաթթա տինսիզին պիզազթ քէնտի վիճդանտի վէ թէրքիպաթը պիւլ քեաֆի իսպաթ տըր։

ՕՂԼՈՒՄԸ ՀԱ՛ՆԿ ՄԵՔԹԵՊԷ ԵՕԼԼԱՅՃԱԸՐՄ

(Վէր. Ե. Եբռնեան, Աֆ. Գ-բ. Հէօբ)

Պու սի՞ալ «Օղլումը գօյնէէ եօլլայըմ մը» գատար վէ զիյատէ էհէմմ տիր, զիյատէ միւթալա՛ա վէ տիգգաթ թալէպ էտէր. չիւնքի չօճուղու հանկը ասն՛աթքեատա թէելիմ էթսէն, չօճուգ օլ ասն՛աթը էօյրէնիր։

Էկէր ճէմա՛աթըմըզ իչինտէ մէքթէպլէրին ֆարգընը, էյիսինին վէ եօլլամայը տէյմէզ թազըմընըն պօլուննտըղընը պիլմէյէնլէր վար իսէ, սճընըրըզ։ Վէ էկէր մէքթէպէ նէ իչո՛ եօլլայօր իտիյի՛զ «վագթը ժօտաօր» տէյիւ եօլլայօր իսէ, էսէֆ էտէրիզ։ Օղլուընը թէրպիէլի վէ լիսանա սաչինա պիր թաճիր էթմէք նէյէթիյլէ եօլլայօր իտէն, թահսին օլունաւր. վէ էկէր հիչ օլմազտա ՚աւլումը թապի՛իլէտէն պիր ազ խապէրտար օլմաօրընը իոթէյօր իսէն, կիւզէլ տիր։ Էկէր ալըշվէրիչի տէ քէօքսին ֆիքրլի վէ ատէմ ալտաթմաղա րութի տատը իլէրլէտօրն իչի՛ն իսէ, տահա էյի տիւչինմէնիզի արզու էտէրիզ։ Ֆիքրին քէօքսինլէնմէօի, թալիմ կէօրմէօի նէրզա ի իչլէրէ եարտըմ էթմիյինտէն, ատէմէ պիր մէքթէպ լազը տըր։

Հէր թալէպէ պիր մագսէտ իչլուն մէքթէպ ատայամաղը կէրէկ, հէր մէքթէպին տէ քէնտի մէվզի՛նէ կէօրէ եօյրէտճէյի պիր մագսէտի վար տըր։ Հէր չակիրտին մագսէտ վէ իսթի՛ատը այրը օլտըղը կիպի, մէքթէպլէրին տէ մագսէտ վէ իգթիսատլարը այրը վէ ղայրի օլապիլիր։ Գիր մէքթէպ հէր չէյի եօյրէմէզ վէ եօյրէտէմէզ. հէր չակիրտ տէ հէր չէյի պիր մէքթէպտէն եօյրէնէմէզ։ Թալէպենին էմէք ասրճ էթմէյէն տէյնէլէրի օլտըղը կիպի, իչինտէ օգուտլու ատէմ օլմայը տէյէն մէքթէպլէր տէ վար տըր։ Հէր չակիրտ հէր չէյ օլմազ, քէզա

հէր մէքթէպ իհթիյաճ ը հագիգիյէմիզէ թատիմ ա-լամազ· «Սու մէնպա՛ընան եօգարը չըգմազ» իտիյի պիր չալմազ գա՛իտ տիր· պիր մէքթէպ քէնտի նէ իտէ, չակիրտինի անտէն պալգա եափամազ· էկէր պիր չակիրտ քէնտի գապիլիյէթինի պիմիյօր իտէ, պիլտիրէն պիր մէքթէպ արաբըն· պիմիյօր իտէ, իսթի՛տաաբնըն նէյվ ա· նէմաբնա խըտմէթ էտէն պիր մէքթէպ արայընըզ· քէնտի չէհրինիզտէ էյի պիր մէքթէպ եօգ իտէ, օլտուղը եէրլէրի քէօյ պիւէ օլսա փահգիր էթմէյինիզ· էյի մէքթէպ քէնտի ճէմա՛աթըմըզ աբաբընտա եօգ իտէ, էյի մէքթէպի օլան ճէմա՛աթլարը սէվմէտիյին իչիւն մէքթէպլէրիննէ տէ թէ՛ասիսպիւիս պա՛լօնա· Սարճ էթմէյէ իգթիտար ը նագափյէ եա պիր ֆաւրաաթընըզ վար իսէ, անը էվլատընըզըն թա՛լիմ ա՛ թէրպիյէսի ուղրաունա էն էյի պիր եօլտա ասրճ էտինիզ·

Զօճաւղընը նէ իչիւն մէքթէպէ եօլլայաճաղընը տիւրւեն վէ օնա կէօրէ պիր մէքթէպ արա· էկէր թէրպիյէտիզ, զապթը կլա՛ճ, ախլագսըզ, քիւֆրպազ էվլատընըզ վար իսէ, անլէրի քիւրէ ի հավասընտա «Բապպ գօրգաւսու» պա՛լօնան պիր մէքթէպէ կէօնտէրինիզ·

Էվլատ թէրպիյէսինէ պաչ մագաէտինիզ քէար ա՛ քէօպ, իտարէ վէ նաս պէյնինտէ իւէրի պիր թաճրր օլմազըզ իսէ, պա՛ թաչըմայը տէյմէզ պիր արզա՛ օլա՛պ, անը ճահիլ քիմսէյէրէ պրազընըզ· Կէնճին խրիսթիյան թէրպիյէսի ալմաընը տտան ՝ալի պիր մագաէտ տէյիւ թանըյօր իսէնիզ, անըն օգաւյաճաղը մէքթէպին չէհր, մէվզը՛ վէ պինաընը տէյիւ, անճագ անըն մա՛ալիմլէրինին ալագ վէ տինէ օլան ՝ալագալարընը հիթապ էտէրէք, անլէր տինտար իսէլէր՝ օրայա եօլլայընըզ·

Թալէպլէրինէ սա՛ի ՝իպրէթ կէօթէրէն իչրէթ, խիւթբէն, իսքամպիլ, տօմրնօ, պիլարտօ վէ գա՛ւմար կիպի օյունալալա մէչղա՛ւլ օլան մա՛ալիմլէրտէն էվլատընը ա՛ազագ ապալա· իճապ էթտիքճէ եալան ա՛եօլէյէն վէ քիւֆր իւէ եէմինի՝ ա՛տէթ էթմիչլէրէ էվլատընըզը ինանմայընըզ· ՝իպատէթէմէյէն վէ Ֆէլամը Նէրրճի գրա՛ճ էթմէյէն մէքթէպլէրէ հավէալէնմէյինիզ· Զըգան չակրալէր «Սգաւտաւղըմըզ ՝իմիւէր Ֆ· Մա՛ւգատաէ-սին էհէմմիյէթինի թէնգիլ էյլէտի» տէյէճէքլէր իսէ, օլ մէքթէպտին գափաւտա էօնիւնտէն կէչմէյինիզ· Ֆէնա պիր մէքթէպէ կիրմէքճտէն իսէ, ՝ատի վէ էօնաճ փարչաը գալմագ տտան խայրը տըր· Տբն տաւյղալարընըզը պէալէմէյէն, պէր՛աքա տտէ-մի հագիգը տտմ տէրէճէսնտէն էնտիրէն մէքթպլէր ՝ագիլ փէտէրլէրին ապզընաճաղը պիր տաւ-զագ տըր· հէր փարլայան ալթաւն օլամագ·

Ֆ· Մա՛ւգ·ի պիւէ՝ տէյիլ, անճագ անա կէօրէ եաչայան մա՛ալիմլէրէ մալիք օլան մէքթէպ հա-գիգի մէքթէպ տիր· Թահսի էտէհէյինիզ չէյ՝ ՝իլ-մին հանկը չիւ՛պէսի տէ օլա՛ա, էօյրէտէն մա՛ալ-լիմլէրին Ալլահ իւէ եաչայըպ եաչամատրգլարրընը արայընըզ· Պիզ չօճաւղը խամաւր կիպի մէքթէպէ եօլլարըզ· մա՛ալիմլէրինին ահբէթի պիր տամղա օլտուղընտան, չօճաւգլարըմըզ անլէրին եա Ալլահը-նա, եա սաֆաաթաաընա Թապի՝ օլարագ, անլէրին եանընտան չըգաճագլար տըր· «՝Իլմին պաչը Բապպ գօրգաւսը» իտիյինի պիւիպ Թանըմայան մէքթէպլէր՝ տինսիգլիք մէնպա՛ը օլուգ, օրայա Թալէպէ եօլլամագ խայլըճա վազիֆէսիզլիքլէ հա-մագաթ ֆարզ էտէր·

Մա՛աթլո՛ օլ մէքթէպլէրէ քի, լազըմ օլան ՝իլմ-լէր իւէ պէրապէր, Թալէպլէյէ Ալլահ գօրգաւսունը տտա մուաթագա պէյան էտէրլէր· Մա՛աթլո՛ օլ Թա-լէպլէյէ քի, չըգար իքէն Պէյթ Ուլլահըն էչիյինտէ պայան էյէրէք մուաթվագը՝ չըգարլար· Մա՛աթլո՛ օլ էպէվէյնէ քի, էվլատընը Թա՛լիմ ա՛ Թէրպիյէնին հաաաէ վէ մագաէտինէ էրմիչ կէօրիւրլէր· Մա՛աթ-լո՛ օլ քիմսէյէրէ քի, էյի մէքթէպ ուղրաունտա հէր չէյի Ֆէտտա էտէրլէր·

ՄԱ՛ԼԻՄԱԹ ՓԱՐՉԱԼԱՐԸ

(Տօֆ· Ա· Նաֆէչաեան, Գաֆէհտաէ)

Տիւնեատա 353 միլեօն Գաֆօլիք վար տըր· 283 միլեօն «Էճտատտա ՝իպատէթ էթմէք» մէզհէպի-նին Թապի՛լէրի· 223 միլեօն Պրահմին· 107 մի-լեօն Պուտտավի· 200 միլեօն ա՛իր ճինա փուա-փէրէաթլէր, վէ 9 միլեօն Եէհուտի վար տըր·

Իսկիլթէրբատա պիր գաւմփանեա պիր տէֆ՛ա-տա 111,848 լիրա չայ կէօմրիւլիւ վէրմիչ· կէլէն չայընն մըգտարը 2 միլեօն օգգա իմիչ·

Շիմտի տիւնեատա թէչէպպիւս օլաւնան էն պէօյիւք իճրա՛աթլարտան պիրը տէ Գարա Տէ-նիզ իւէ Պահր ը Պալթիք արաբընտա պիր գանալ աչմագ տըր քի պին մըլ ուզաունլուզընտա օլաւպ, չօգնա նէհրլէրի թէվօի՛ էտէրէք եափըլաճագ տըր· Պու գանալ խուսուսի պիր չիրքէթ Թարաֆըն-տան եափըլաճագ տըր քի ասէնէտ 100 միլ եա-փարագ վէ 100,000 ՝ամէրէ իսթիխտամ էտէրէք, 10 ասէնէտ իթմամ էտէճէքլէր· Րաւսիատա ՝ամէրէ աւճաւզ, վէ քէրէսթէ չօգ օլաղընտան, 20 միլեօն լիրա իւէ պիրճէճէք իմիչ·

Ճափօնիատա իւք զաղէթա 1852տէ պաչլամըչ, 1879տա զաղէթալարըն ՝ատէտի 266 օլմաւչ, 1886 տա 2,000, պաւ կրեն իսէ 4,000է պալըզ օլմաւչ տըր·

Թօքիօ էհալիսի պիր պուչուգ միլեօն տըր, պիւթիւն ճափօնիա էհալիսինին 'ատէտի ինկիլիթերրա էհալիսի 'ատէտինտէն 5 միլեօն զիյատէ տիր։

Լօնտրանքն հայվանաթ պաղչէսինտէ հայվանաթա եէմէք իչիւն սէնէվի 3,500 լիրա սարֆ օլունուր։

Իթալեատա եաղմուրլար պա'զէն ԱՓրիգա սահրաարընտան գում հ'ամիլ օլարագ եաղըրլար։

Բուենոսայրես սէնէտէ 30 միլեօն աղաճ գաչըգ ի'մալ օլունմագտա իմիլ։

Պէրլինտէ Տը Հօնոթ իսմինտէ պիր զաթ Րէնօ բրմաղը իւզերինտէ պիր թէաթրօխանէ եափտըրըյոր քի, բրմաղըն իւզերինտէ եիւզերէք չէհրէտէն չէհրէ կիտէպիլէճէք վէ 2,500 քիլի իսթի'ապ էտէ պիլէճէք իմիլ։

Ֆրանսատա Սօնօրին տէնիլէն պիր մատտէտէն գարթ փոսթալար եափըյորլար իմիլ քի պիր ֆօնօկրաֆ մաքինասընա գօնուլուպ իսթէնիլէն սէօզլեր իւզերինէ գայտ օլունուրյոր վէ փոսթա իլէ իրսալ օլունուպ, օրատա սէօյլէսիփրիլիյոր։

Ուէսթֆալիատա Եալվեր չէհրինտէ պիր օղլան պուզատա գայար իքէն պաչը իւզերինէ տիւչիւպ, տիլոիզ վէ սաղըր օլմուչ։ Պիր պուչուգ սէնէ պաւ հալտէ գալտըգտան սօնրա պիր կիւն ույանըպ գօնուչմադա պաչլամըշ։

1875տէ Ավսթրիատա իչիլէն սիկարանըն 'ատէտի սէտմ պաչընա 2 Քանէ իքէն, 1905տէ ատէմ պաչընա 140 օլմուչ։

Ինկլիթերրատա պիւթիւն իրատ սահիպլերինին իրատընըն մէճմու'ը 830 միլեօն լիրա իմիլ։ պաւնուն եարըսը պիր պուչուգ միլեօն քիչիյէ 'ա"իտ իմիլ։

Սաքսօնեատա Յօհան Ցաւրթման իսմինտէ պիր քիմսէ սօգագտա եիւքսէք սէս իլէ անգըրտըղը իչիւն փոլիս Քարաֆընտան տէրտսէթ օլունուպ, բահաթ ը 'ումաւմիյէյի իթալ էտիյօր սէյիւ մահքէմէյէ Թէսլիմ օլունմուչ։ Պիչարէ տօգթօրլարըն բափօրը իլէ պաւրնաւնատա փոլիփ օլտըղընը իսպաթ էտիպ եագալը օլյըրմըշ։

Լօնտրանքն մէրքէզՔէլէկրաֆխանէսինտէն հէր կիւն 160,000 Թէլէկրաֆ վէրիլիյօր։ հէր կիւն եարըմ միլեօն լուղէթ պաւ եօլատա ախէրլէյէրէ իրսալ օլունուրյոր։

Վաթիգանատա էլ իչի գօրտէլալար (խարճ) մէճմու'էսի վար տըր քի 180,000 լիրա գէյմէթինտէ իմիլ։ Պաւնալ Թէ"էհհիւլ էյլէյէն փրէնօլէրին հէտիյէ էյլէտիքլէրի նիքահնըզ էլպիսէլէրին խարճլարը իմիլ։ պաւնա առնի օլարագ նիւ եօրգատա մատամ Վանտէրպիլթին պիր մէճմու'էսի վար իմիլ քի 100,000 լիրա գէյմէթինտէ իմիլ։

Նիւ ըրմաղը 1,500 միլ սաղա չիւ'պէսի օլմայաբագ ագար։ պաւ ճիհէթլէ Թէքսէն տիր։

Մատրիտտէքի սարայ պիր միլեօն լիրա իլէ եափըլմըշ տըր քի, վէբսայլ սէրայընա րէգապէթ իչիւն ինչա օլունմըշ տըր։ պինանքըն կէնիչիսի 470 միւրէպա' այագ օլուպ, օրթատա 240 միւրէպա' այագ վիւա'աթընտա վէ Թավանը ճամտան ի'մալ օլունմուչ պիր սալա վար տըր։

Ի'ԼԱՆ

ՊԻԶԷ ԿԷՕՆՏԷՐԻԼԷՆ ՔԻԹԱԳԼԱՐ

1. կինը. Ենովք Արմէն. Տպագր. Սագաեան, կ. պոլիս, 1906. 134 էջք. Գին 5 ղրչ.։ Պաւ քիթապ սէքիվ 'ատէտ գըսա նագիյէթլէրտէն 'իպարէթ օլուպ, իսմինի իլք նագիյէթին սէր լէվհաքընտան ախզ էյլէմիշ տիր։ Օլպիր նագիյէթլէրին սէր լէվհալէրի աթիտէքիլեր տիր։ Սաւքիսա, Սէրը, Առողջը եւ Անկարը, «Դէչ կաթ,» Սէրին Մալեռանդութիւնը, Սաւգին հարսանիքը, Զէպօին ցաւը։ 1

2. Տոքթ. Բնագիտութիւն. Բրօֆ. Ա. Պէզճեան. Բ. տպագ. կ. պոլիս. Տպագր. Ց. Մատթէոսեան, 1906. 360 էջք. գին 10 ղրչ.։ Պաւ քիթապ՝ իլք թապ'ընատան $\frac{1}{3}$ տահա կէնիչ օլարագ, 'իլմին սօն քէշֆիյաթընտան տա իսթիֆատէ էտիլէբէք, իքինճի տէֆ'ա Թապ' էտիլմիշ տիր։ Պիլհիւմլէ մէքսաթիպ ի 'ալիյէմիզ իչիւն փէք մաւվաֆըգ պիր տէրս քիթապը օլտըղը պէտիհի տիր։ 2

3. Դոճ պէոէ ըլլա Բարոյագէտ, Տնտեսագէտ, Օրէնսգէտ։ Մ'իչին զաօընԹացք, երկաժայ չրջան, Դաւիթ Խաչկոնց կ. Պոլիս. գրատուն Պալենց. 1906, էջ 196։ գին 6 ղրչ.։ Պաւ քիթապ չօճուգլար իչիւն պիր տէրս քիթապը մագամընտա հազըրլանմըշ օլուպ, ախլագա վէ զանուն աւ նիզամա'ա"իտ մուխթասար վէ սատէ աէրսլէրի հավի տիր։ 3

4. Նոր Քէօլէն Ցէռնէլէն. Մ'իհրան Ց'ովհաննէսեան. Տպագր. Ց. Մատթէոսեան. Հրատարակութիւն Զարդարեան գրատան, 1906. 56 էջք Գին 60 փարա։ 2

Եարըն կէնճլէրին տու'ա մէճլիսի ալաթ. սա'աթ 8½տա Գումգափուտա Րէսթէ ին'իգատ էտէճէք տիր։

ՇՈՒ ՈՒՆԱՔ Ը ՍԻՅԱՄՅԵ

1906. Սեպտ. 16 29

ՏԱԽԻՑԵ

Տէրեա՛ատէր. Տիվան ը հիւմայուն թէրճիւմանլըղլյէ թէչրիֆաթ ը 'աւմուրիյէ նազարէթինէ թէչրիֆաթի ի խարիճիյէ Ղալիպ պէյ էֆ. հազրէթլերի թա'ներն պուլօւրըլմըշ տըր։ —Նայէ Ցըյէ փշե՛ Ավթրիա Իմփէրաթօր հազրէթլերի թարաֆընտան Տէրիա՛ատէթ ալֆիրի Գոնթ Գալիչէնին 'էօհտեսինէ Գոնթլըգ իւնվանը վէրիլմէսի միւնասէպէթիյլե, նէյր էթմիշ օլտըղը պիր մէգալէ ի մահասեաֆէտ ալֆիր ի միւշարիւկյէնին թէվէճճիւհաթը Շէհրիյարիյէ տախի մազհարիյէթլէ վայէտար օլտըղընը պէյան էյլէմիշ տիր։ —Ավթրիա Մանարիսթան խանէտան ը հիւքմտարիսի ա'զաօընտան Աբչիտիւգ էֆրէյն հազրէթլերի Սեպտ. 25տէ Պուվէրէօ եաթը իլէ չէհրիմիզէ եէթիշմիշ, վէ իհթիրամաթ ը ֆա"իգա իլէ գապուլ օլունմըշ, վէ չէհրիմիզին չայան ը թէմաշա մահալլէրինի կէզիպ սէյր էյլէմիշ տիր։ —Սիրիք փարալարըն թէպտիլի իչուն Պանգ ը 'Օսմանի Թարագճրլարտա տախի պիր չի՛պէ քիւշատ էտէրէք, թէպտիլ ի մէօթիւքեաթա թպթիտար էթմիշ տիր։

Վէյսալ ը չահանէ. Թրապզօն վարիտինինէ գարչմէվզու' թէտապիր ի թէպխիրիյէ վէ իհթիյաթիյէ լաղվ էտիլմիշ օլուպ, օբատան Տէրիա՛ատէթէ կէյէճէքլէր անճագ մա՛այէնէ ի թըպպիյէյէ Թապի' Թաթուլաճագլար տըր։ —Անթալիա վէ Իսքէնտէրիյէ վարիտինի հազգընտա իհրա գրլընմագտա օլան թէտապիր ի իհթիյաթիյէ վէ թէպխիրիյէնին պիր գաթ տահա թէչտիտ զրմնընտա մէգքիւր իքի մահալլէրտէն կէյէճէքլէր իչուն 48 սա'աթ իհթիյաթ գարանթինաըլլէ թէպխիրաթ ը ֆէննիյէ իֆաա ը, վէ պուլաչըգ մահալլէրտէն կէյէն վափօրլարա գարշը մէվզու' թէգայեիւտաթ ը սրհհիյէյէ փէք զիյատէ ի'թինա օլունմասը գարարկիր օլմըշ տըր։ —կիւնտէն կիւնէ քեսգի ինէտրէթ էթմէքտէ օլան ճէվիզ վէ սըր քիւթիւքլէրինին 20 սէնէ միւտտէթլէ մէն' ի իխրաճը Պապը 'Ալի ճանիպի սամիսինէ 'արզ ու իշ'ար էտիլմիշ տիր։ — Սեպտեմբերին իպթիտաըընտան 8նճի կիւնինէ գատար Իզմիրէ պէյի 'Օսմանլը օլմագ իւզրէ, 43 441 թօնէլաթօ համինտէ 40 վափօր տախիլ օլմուշ, վէ քէզա 39 վափօր խաւրուճ էթմիշ տիր։ — կէչէն հաֆթա զարֆընտա Իզմիրտէն մէվաիլի ի էճնէպիյէյէ 5 049 վէ 17 000 քիլօ խալի, 77 776 քիլօ եափրագ թիւթիւն, 540.000 եումուրթա, 9,795 քիլօ աֆիոն, 17,165 քիլօ հէլվա, 6,024 քիլօ լոգում, 25,115 քիլօ տէֆնէ եափրաղը, 6,446 էլվան մէյին, 2,371 քիլօ սապօն սէվգ էտիլմիշ տիր։ — Գօնեատա ինչա էտիլմէքտէ պուլունան զրա'աթ պանգ չի՛պէպէնին րէսմի քիւշատը վէյատէթ ի հիւմայունա միւսաադֆ կիւնտէ իհրա գրլընմագտա օլան Միսիրիյէ տէմիր եոլու խաթթընըն Թէպուքտէն Մէքքէյէ գատար իտալը իչուն Թագրիպէն 1.100 քիլօմէթրօլըգ պիր մէսաֆէյնին տահա բայ իլէ Թէֆրիյի իգթիզա էտիյօր իտէ տէ, Թէպուքտէն Մէտինէյէ օլան մէսաֆէ 600 քիլօմէթրօ օլտըղընտան, հաճիլէր իչուն Թէպուք Թարիֆինի իլթիզամտա սուհուլէթ վար տըր։ — Եօզղատ հիվարընտա քես"ին Պօզազ քէօյիւնտէ իհրա օլունան հաֆրիյաթ նէթիճէօինտէ, հա՛իզ ի էհէմմիյէթ ու գրյմէթ պիր Թագըմ ատար ը 'աթիգա զահիրէ չըգարըլմըշ տըր։

Մէ–ընէվվէ'ե. Իփէք պէօճէքճիյի սէն'աթընըն Թէ՛մին ի էապապ ը Թէրագգըոը զըմնընտա գալէմէ ալընմըշ օլան Ֆիգամնամէ իլէ Թա'լիմաթ ասուլէթլերի վիլայաթ ը չահանէյէ կէօնտէրիլմիշ, վէ մուճէպինճէ հարէքէթ օլունմասը էմր էտիլմիշ տիր։ — Հէյ՛աթ ը իխթիյարիյէ միհրլէրինին պիրէր մահֆէզէ տէբուսինտէ հրֆզ, վէ իզէրլէրինին միհր ի զաթիյէլէրիյէ Թախթիմ էտիլմէսի, վէ լէտ էլ հաճէ էվրագը միհրլէմէքը լաղըմ կէլտիյի Թագտիրտէ մահֆէզէսինտէն իխրաճ, վէ պա՛ատ էթ Թախթիյ Թէքրար մահֆէզէյէ վազ', վէ իզէրի միհր ի զաթիյէր իլէ Թէմինիր էտիլմէսի իգթիզա էտէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր։ —Իթալիա հիւքիւմէթի Միլանտա ֆիւնուն ը Թիւճճարիյէ Թա'լիմաաւ Թէտրիսինէ մախսուս պէյնէ միլէ գօնֆէրանսա իչթիրաք էթմէսի իչուն Հիւքիւմէթ ի Սէննիյէյէ պիր տա'վէթնամէ եօլլամըշ տըր։ —Էմվալ ը էյԹամ ու արամիլ իտարէսի Թարաֆընտան միհրԹաճ չօճուգլարա վէ գատընլարա վէրիլէն նաֆագա մագպուզլարը իլէ պունա միւմասիլ սա'իր պիր Թագըմ նաֆագա մագպուզլարը փուլ րէսմինէն մա'աֆ Թուրճաւլաճագլար տըր։ —Վուզու' պուլան իթթիզանա ճէվապէն մէքեաթիպ ի էմիրիյէ վէ բուխաաթ ը րէսմիյէ ի մախսուսէ իլէ միհ"էսէա մէքեաթիպ ի խուսուսիյէ մա'ալիմլէրինին Թիւրուգ ը միւքէլլէֆէթ վէրկիճինտէն մա'աֆ օլտըգլարը մէրճի'ի 'ալիճինտէն լաղըմ կէլէնլէրէ իշ'ար էտիլմիշ տիր։

Փլօ. ճէմ'–ըը. Ղազէթամըզը միհ"էլլիֆի վեր. Տր. Գարնըմ 13 հաֆթա տէվամ էտէն եօլճուլըղընտան պու հաֆթանըն փազար էրթէսի կիւնիհ Տէրիա՛ատէթէ սալիմէն 'ավտէթ էյլէմիշ տիր։ —Լանկա քիլիսէսինին եէնի չօպանը վեր. Գ.

Տամպուլեան պաշ հաֆթա Զարչէնպիհ կիւնիւ Տէրիա՛ատէթէ վաղոյ օլմուշ տրր։ —Վեր. Հայրապետ Օտեան կէչէն հաֆթա Տէրիա՛ատէթէ կէլմիշ օլարագ, պիր իքի հաֆթա պուրատա գալաճագ տրր։ —Օվաճրգ քիլիսէօյին եէնի ինչա օլուն մըշ օլան քիլիսէ պինաօրնըն Թախթհի իլի Սեպտ. 19ցուա իճրա օլունմուշ տրր։ Մանչուճէ է էֆէնտըրն Օվաճրգ մաշխապիրի պաշ խուճաճուտա մա՛լիւմաթ վէրիր իքէն, (1,601 նոմէրօօրնուտա) օլ միւնասէպէթլէ վա՛զ վէրէն զաթը «Պիզիմ ային ու ՛ատէթլէրիմիզէ վէ վարդապետլէրիմիզէ խաթիմ» տէյիւ Թավսիֆ էթմիշ, վէ «Սրգ սրդ կէօղլէրինի գարշըտաքի գրգլարա տօղրուլատուլօր իտի» տէմիշ տիր Պաբիֆատէլէրին պիրիսի քիւլլիյէն եանլըշ, օլ պիրի իսէ, անճագ մաշխապիրին նէ բուճուտա պիր զաթ օլարգրնը կէօռէէրտիյի իչիւն հէր իքիսուտէ պիլա չիւպհէ էհէմմիյէթսէն քիւլլիյէն արի տիր։ —Իգմիր քիլիսէսի չօպանը վեր. Ե. Թաչճեանըն իքի այ տէվամ էտէն Թաթիլի էօնասընտա էօտէմիշ վա՛րզը Պատ. Ե Արմաղանեան Իգմիր քիլիսէսընտէ վա՛զ էյլէմիշ օլուպ, միւմահիլէյհին զայպաղաթինտէ տէ մինպէրինտէ էօտէմիշ ճէմա՛աթընտան Ցավհ. էֆ. Տիրացուեան վա՛զ էյլէմիշ տիր։ Տիրացուեան էֆէնին խրատէթինտէն տօլայը մէզքիւր ճէմա՛աթ պէյանը թէչէքքիւր էտէր։ — Անկիւգան քիլիսէնին ճիպրայիլ եպիսկոպոսը Տր. Գօլինա պաշ կիւնէրտէ Տէրիա՛ատէթի զիյարէթ էթմիշ օլուպ, միւմահիլէյհ էրմէնի վէ Րում փաթրիգէրի հազարաթրը զիյարէթ էթմիշ, վէ միւչարիէյհիւմա տաթի ի՛ատէ ի վիգիթա էյլէմիշլէր տիր։ —Նագրնլարտա Ամէրիգատա վէֆաթ էթմիշ օլան Տիյարպէքիրլի Սահակեան էֆ., քէնտի վաթիյէթինէ պօրա չիրքէթի վաբթաճըլա Տիյարպէքիր էրմ. քիլիսէսինէ 500 լիրա թախսիս էթմիշ օլուպ, պօրան Տէրիա՛ատէթ մաշլահաթկիւզարը Մր. Փիթ, մէզքիւր քիլիսէսին Թաղական մէճլիսինտէն մէպլաղը մէզքիւրըն քիմէ թէսլիմ էնտիւէէյինէ տա՞իր պիր բէյան թահրիրաթ իսթէմիշ, վէ անքն օլ մահալ Առաջնորդը Թարաֆընտան Թաստիգ էտիլմէսինի թալէպ էթմիշ իտի։ Էօյլէ պիր թահրիրաթ միւմահիլէյհէ կէլմիշ իսէ ատ, օ տօղրուտան Առաջնորդ Թարաֆընտան Թաստիգ էտիլմիշ օլմասըղը իչիւն, մէպլաղը մէզքիւրը թէ՞տիյէ էտէմէմիշ տիր։

Հայ Լուս. ճէմա՛աթը. Եուսանիսթեան գրալիս չասը Օլկանըն սըր քեաթիպի Փրոֆ. Լամպաքի Ցավհ. առաքեալըն չակիրտի վէ Իգմիրին իլք եպիսկոպոսը Պողիկարպոսըն մէզարընը քէչֆ էթմէքք իչիւն Եաքընլարտա Իգմիրէ կէլմիշ օլուպ, պաշ խուճաճուտա միւմահիլէյհէ էն գիյատէ մաշվէնէթ էտէն Տ. Եղիշէ Թպտ. Դաւրեան օլմուշ տրր։ —Գաբրիէլ էֆ. Էլիկիւզէլեանըն Կոդրոնական վէ Սամաթիա վարժարանլարը մէնֆա՛աթրնա վաթիյէթ էյլէտիյի 500 լիրալըգ մէպլաղ ֆա՞իզ իլէ Սանաաբեան մէքթէպի հէյ՛էթի իտարէսինէ վէրիլմիշ տիր։ —Տէրիա՛ատէթէ Գաստը քէօյիւնտէն Տիկին Իսկուհի Փափազեան Զաւնդեան միւասաղաթրնա իչթիրաք էտիպ մաշվաֆֆագ օլամամըշ օլան Գեղամ էֆ. Գալաֆեանըն պիր Էվրօփա տար իւլ ֆիւնուընընտա Թահսիլինի արզու էտէրէք, միւմահիլէյհին մէաարիֆինի քէնտիսի թէ՞տիյէ էտէճէյինի վա՛տ էյլէմիշ տիր։ —Ս. Փաթրիգ պաշ եագրնլարտա վէրտիյի պիր վա՛զտա պիքիր Մարիամըն չէֆա՛աթրնը չօշ ասուէթլէ իզահ էյլէմիշ տիր. «Զօգ սըրալարտա պայզգա ասուրլարտան դիյատէ Աատուածամայրըն չէֆա՛աթրնա միւրաճա՛աթ էթմէյի թէրճիհ էտէրիզ։ Վէ լաքին պաշ չէֆա՛աթ վէ միյանճրլըզա անճագ Քրիստոսա վէ անրն ինճիլինէ սատագաթլա խրատէթ էտէրէք, վէ իւահի թէնպիհլերի պէզիմ իչիւն տիւաթուր իւլ՛ամէլ տէյիւ գապալ էտէրէք լա՞իգ օլուրրզ։ Իւահի լութֆիար մէճճանէն տիրլեր. լաքին անլերի գապալ էթմէք իչիւն հազըր օլմալրյզ։» —Զաւնդեան միւասաղա միւնասէպէթիյլէ զաւհուր էտէն նախօշ միւպահէսէ էնճամ գափատրլմըշ տրր. լաքին զաննըմրզճա, թալէպէ իմթիհանա գապալ օլունմազտան էվվէլ անլերին միւասաղագայա կիրմէյէ հագգալրը օլուպ օլմասրզը գարարլաշտրրրյտա, վէ իմթիհանլար սօյա չիֆահի օլմալրզպ, անճագ Թահրիրէն օլասլար, վէ իմթիհան օլունճագ ճիւմլէ թալէպէ իչիւն 'այնի սիւ՞ալար թէհիյէ վէ իրտա էտիլօէ, պաշ կիւճլիւքլերին նիչէօնին էօնիւ ալընմըշ օլուր իտի։ —Ս. Փաթրիգ պիր Թահրիրաթը բէճմիյէ իլէ Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդպ. թէքթարէն Արմաշ վանքընա Փոխ–Վանահայր Թա՛նին էթմէքլէ պէրաբեր, Տ. Եղիշէ եպիսկոպոսա վէ անտէն էվվէլ քէնտիսինէ կէօռէէրտիքլերի 'իզզէթի միւմահիլէյհէ տաթի իպրաղ էթմէյէրինի պիր մէքթուպը մահասւա իլէ Դպրեվանքա պիլտիրմիշ տիր։

ՕԱՐՕԱՅԻՑՔ Ըհհա՞ր է Մէսկեաեէյն	Լ.	0	103 16
Շարդ Տէվիր Ռօլու Թահվիլաթք	Ֆրնգ	14	12
Ա. Գրեաթ Ֆօնտիյէ Էմիգոխէն	,,	330	5
Բ. ,, ,, ,,	,,	266	5
Գանգ Նասիհնամէ ատ Եդէս	,,	437	

Մէհէմխէ զրէ	107	44	Գրիմէջ զրէ	50	
Մէթալէք ,,	400		Լիր– Նհէֆֆէ	109	35
Ֆէմիրէշ Ուֆաղէք	483	15	Ֆէմիրէշ մանէք ,,	67	3
Ղաֆօլճօն զրէ	87	44	Գ–իմէջ ,, ,,	8	67

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Հօնկկօնկ Յայֆօն. Սեպտ. 20 Թարիխիյէ վէ էննատան չէքիլէն պիր Թէլեկրաֆնամէտէ ասէնի լիյօր քի, «Հօնկկօնկատան պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Սեպտ. 19ուա Հօնկկօնկտա ափանօրզ վէ զաֆլէթէն զանհար էթմիյ օլան Թայֆուն (խօրթում) ֆաւրթուննաբ 4 սա'աթ սիւրմիշ։ Եիրմի սեգուզ սէֆինէ պաթմըշ եախօտ սագաթլանմըշ տըր։ Ֆինիքօնամ Ինկիլիզ գրուազէօրիւ պաթմըշ. Մաւր Հէնէ, Թագաւ վէ Րօպէն կըմպօթլարը միւսաատէմէ էթմիյ օլտըգլարը կիպի, Ֆըննէֆէօ վէ Ֆըննօնամ Ֆրանօզ Թօրփիլ ասֆինէլէրի տախի եէքտիկէրլէրիյլէ միւսաատէմէ էյլէմիշլէր տիր։ Ֆըննօրն միւրէթթէպաթընտան 4 զապիթ իլէ 16 նէֆէր Թէլեֆ օլմաշլար տըր։ Էն չօգ Թէլեֆաթ եէրլիլէրտէն օլմաւշ տըր։ Սօֆագլար սաւլարրն կէթէրիպ եըղմըշ օլտըգը էնգազ իլէ տօլու տըրլար։ Հօնկկօնկտան այրընան էն սօն խապէրլէրէ կէօրէ, մէզքիւր խօրթում ֆաւրթաունաբընտա 50 ասֆինէ վէ 1,000 գատար մաւխթէլիֆ պէօյիւքլիւքտէ մէբաքիպ ի պահրիյէ զարգ, վէ 5,000 քիշի Թէլեֆ օլմաւշ, վէ պու եիւզտէն վագը' օլան զարար սու զիյան 20 միլեօն տօլարը (5 միլեօն Ինկ. լիրաբընը) միւԹէճավիզ օլտըգը զանն սու Թախմին էտիլմէքտէ պուլունմըշ տըր։ Րօմատան Սեպտ. 22 Թարիխիյէ պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Թայֆունըն պա'խս օլտըգը նաւֆաւա Թէլեֆաթը զայէթ պէօյիւք տիր։ Էնգազ այԹբնտան չիմտիյէ գատար 3 000 էօլիւ ճէսէտ չըգարըլմըշ, 10—15 գատար էվրօփալըլար Թէլեֆ օլմաւշ վէ պուռնլարրն սայրսընա Հօնկկօնկ Գաթօլիք եպիսկոպոսը տախի տախիլ պուլունմըշ տըր։ Ալդընըօ նամ վափօրտա պուլունան 150 եօլճուլարտան անճագ 8ի սաղ գալմըշ տըր։ Ֆէզալիք եշնէնէ վափօրընըն միւրէթթէպաթը իլէ 130 եօլճուաընըն հէփսի Թէլեֆ օլմաւշ տըր։ Էն սօն Թախմինէ կէօրէ, Ֆէլաքէթլի Թայֆունտա նաւֆաւա զայ'աթընըն մէճմու'ը մըգտարը 10,000 վէ զարգ օլան մէբաքիպ ի պահրիյէնինքի 600 տիր։ Աֆէթզէտէկեանընն Թէհվին ի իմԹիյաճաթ վէ իզԹիրապաթը իչիւն Թէտապիր ի մաւգիֆաթի. ի իմԹիրազ օլունմըշ տըր։ Սան Ֆրանսիսգօտա մաւգիմ Զինլիլեր 10 000 տօլար իանէ կէօնտէրմիշլեր տիր։

Ֆըննա վէ Գունկ-էնկ-եա. Րօմատան Սեպտ. 22 Թարիխիյէ պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Փափա հազրէթլէրի' Հանրի տէ Հաւ Թարաֆընտան Թէհքիլ էտիլմիշ օլան Գաթօլիքլեր իմԹիհաաքընը Թէֆրիգ գանաունէնա Թէվֆիգէն Թէհքիլէ գարար վէրմիշ տիր։ Փափանըն նէհիսի ազ վագԹատան Ֆրանօզ Գաթօլիքլէրինի 'իպատէՔտէն մահրաւմ պրագաճագ, քիլիսէ էմլաքլարընըն էլլէրինտէն չըգմաօրնա պա'իս օլաճագ, վէ անլէրին մահալլէ փափաալարընը աճրզա մահքիւմ էտէճէք տիր։ ԻմԹիհատրն մագաէտի' Փափանըն մէալէյի եիւզիւնատէն Գաթօլիքլէրի տիւշար օլաճագլարը զարար սու զիյանատան գաւրթարմագ տըր։» Փարիստէ Ֆարմաօնլար մէճլիսի կէչէն հաֆԹա վաօի' պիր պէյանննամէ նէչր էյլէմիշ տիր։ Իչ-պաս պէյանննամէտէ Գաթօլիք քիլիսալարընատան իգԹիպաս օլաւնան պիր խայը իմԹիհատաԹ իլէ Րօմա քիլիսէսինին Թա'լիմաԹ վէ մագսատի կիւզէլճէ իզահ էտիլմիշ տիր։ Անտէ իտտի'ա էտիլտիյինէ կէօրէ, քիլիսէ' ճէմա'աԹը քէնտիսինէ էսիր էթմէք իմԹէմիշ իսէ տէ, պաւնըն իճրաաընա մաւգԹէտիր օլմամըշ, վէ տէվլէթ' քիլիսէնին էլինտէն ալ մաւխաԹարալը հիւքմ աւ նաւֆուզը ալմըշ օլմաօրյլէ պէրապէր, անը աէրպէսԹ պրագմըշ տըր։ Ալ պէյանննամէտէ 13նճիւ Լէօն Փափանըն հաւրրիյէԹ ի վիճտանիյէ գա'իտէսինէ գարշը օլան պէյանաԹը վիքը էտիլմիշ, վէ քէնտի 'ալէյհինտէ էտիլէն իսանատաԹա գարշը Ֆարմաօնլըզըն հէր մէզհէպ վէ Ֆըրգայա աատար ը րի'այէԹ կէօՔէրիյ օ%մագլէ պէրապէր, էֆքեար ը ինսանիյէյի Թահափտ էթմէք, եախօտ անըն աէօսինի պօղմագ ճրհէթինտէն էտիլէն հէր ճէհտէ գարշը տա'իմա օզրաշաճագ տըր։ Ուսմուր ը իտտրիյէ գարըշմագ իտտի'ատընատա տէյիլ իսէ տէ, Վաթիգանըն աատէմլերի նէրէլէրէ սէվգ էթտիյինի, վէ անլերէ նէ էթմէք իմԹէմէքտիյինի կէօՔԹէրմէքլիյէ քէնտիսինին վազիֆէ ի միւքէլլէֆէտի ատյար։»

Մէրնէօ ֆէֆնէօ. Պէրլէն Գունէյէնին պէյանընճա, Համպուրգ-Ամէրիգըն չիրքէթի Մէրնէօ վափօրընըն Փօրթամըրհ լիման ը պահրիտնտէն Թարտ էտիլմէքտէնտէն նաշի. Ալմանիա խարճիյէ նազարէ-

Թի քէնտիյինտէն Լօնտրատա պիր Թագրմ խա-
թիզահաթ ր սիյասիյէտէ պուլունմադ տրր։ Էլ-
եէվմ ճարի օյան էֆքեարա կէօբէ, Համպուրկ
գումիսանեասը իլէ Մէրձէօր վափօրը գափուտանը
պիր ասո՞ր թէֆէէհիւմէ օղրամրչար տրր, վէ
գումիսանեան պուլ վագը՛այա տա՞իր նէչր էյլէ-
տիյի րափօրԹատա պիր Թագրմ միւպայաղալարատա
վէ խաԹալարատա պուլունմրչ տրր։ ՐիւԹէր Ա-
ճանարն՝ մուխալէֆէԹի ի հավատան նայի փօր-
ԹամրԹհ նամ լիմանա իլիԹիճա էտիպ տէ օրատան
Թարտ էտիւտիյի իտտի՛ա օյունան Մէրձէօր վագը՛ա-
ընա տա՞իր չէօյլէ իտարէ ի քէլամ էտիյօր։ Էվ-
վէլ էմրտէ, Մէրձէօր վափօրրընըն լիմանտան գօղուլ-
տրղր իտտի՛ասը քիւլիյէն պիտալ ու էասա տրր։
Մէրձէօր նամ Ալման ալֆինէօի կէչէն Փաղար էր-
Թէսի ՓօրԹամրհ լիմանրնա կիրմիչ, վէ լիման-
տա ալֆա՞ինի թիւճճարիյէնին լէննկեր աԹաճագ-
լարը եէրի կէչէրէք, պիլա րուխսաթ զըրհլըլա-
րընն պաղանմասընա մախսուս 5 նօմէրօլր չաման,
տրայա պաղանմադա չալրչմրչ տրր։ Լիման րէ՞ի-
սի՝ Մէրձէօր օրատա գալմադա մէ՞զուն օյմատը-
ղրնր, պօտիրմիչ վէ պիր ազ էօՔէյէ (ևա՛նի ալֆա-
՞ինի թիւճճարիյէյէ մախսուս մահալէ) կիրմէօի-
նէ տա՞իր է՛ր եօլլամրչ իտէ տէ, Մէրձէօր պուխա-
պէօի ալմասը իւզէրինէ էննկինէ աչրլմրչ տրր։
Մէրձէօրընն պուլ մու՛ամէլէօի նիզամաըզ վէ մուխա-
Թարալր իտի։ Լիման ալֆինէլէրիլէ տօփ տօլու օ-
տրղրնտան ազ գալտը քի ՍէՔրէյնէրն նամ զրրհլը-
նընն իւզէրինէ պինտիրէճէք իտի։ Էկէր Մէրձէօրընն
կէլմէքտէ օյտրղը պիլինմիչ օյօա իտի, օ մէզ-
քիար լիմանընն վէրէպիլէճէյի պիլ ճիւմլէ ասուհու-
լէԹլէրէ նա՛իլ օյա պիլիր իտի, վէ օ կէրչէքտէն
պիր եաԹ օյտրղրնտան, անա եաԹաճագ պիր եէր
Թախսիս օյունուր իտի։

Մ՚ըննէվվի՛է։ ԱվաԹրիա–Մաճարիսթանընն Պու-
դրէշ ալֆիրի Մ. Փուլավիչէնի՝ ԳօնԹ տը Գուլիչէ-
նին եէրինէ տէվլէԹ ի միւշարիրիյէնանընն Տէրիսա-
՚ատէԹ ալֆարէԹինէ, վէ տէվլէԹ ի միւշարիրիյէ-
հանընն Ֆաս ալֆիրի ԳօնԹ Գօզիպրօցքի՝ Պուդրէշ
ալֆարէԹինէ Թա՛եին օյունմրչ տրր։ —Հէլէնա
նամ Ամէրիգա կընպօԹը պիւԹիւն միւԹէԹէպա-
Թը իլէ պէրապէր Մանիլատա փէք իհԹիմալ քի
խօրԹում ֆուրԹունասընտա զարզ ու նապուտ
օյմուշ տրր։ —Մր. Կիւմրանրն Թահթը րիյասէ-
ԹինէԹ պուլունան պիր Ամէրիգա հէյ՚էԹ ի մախ-
սուսէօի Ֆասա ՚ազիմէԹլէ, տօղրուտան տօղրույա
Ամէրիգա իլէ Ֆաս արասընտա պիր իհԹիմաթ
Թէ՚սիս Թէօավվուրընը Թէտիկ ու միւԹալա՛ա
էտէճէք, վէ պուլ սայէտէ Ամէրիգալըլար Իւկիւլիզ
վէ Ալման Թահիրլեր իլէ բէգապէք ի Թիւճճարի-
յէտէ պուլունմադա մուզԹէհիր օյահագլար տրր։
—Զին հիւքիւմէԹի ԳանԹօն էյալէԹինէ էրպա-
պը ճինայէԹին գայէԹլէ չօղալմրչ օյմասընա պի-
նա՞էն, փիլայէԹ ի մէզքիւրէտէ ապաէնք (փէլին)
իսԹի՛մալընը գաԹ՚իյէն նէհի էԹմիչ տրր։ —Միւ-
Թէխասսիս ի չէհիր Տր. Լէօփօլտ Թարաֆընտան
Թէտավի էտիլմէք իւզրէ. Գրալիչա Վիհէյմինա՝ Տը-
րէզտինէ միվաասէլէԹ ԷԹմիչ տրր։ —Գրալիչանըն
ահվալ ը իսԹիրահաԹ ը քեամիլէյի իսԹիւզամ էԹ-
տիյինտէն, Իտալանիա Գրալ վէ Գրալիչասը Հոկ
տեմբերին նիհայէԹինէ գատար կրանեատա գալա-
ճագլար տրր։ —ԻմփէրաԹօր Ֆրանց Եօզէֆին ան-
վալ ը սընհհյէօինէ տա՞իր չէգան ղայր ի միւսա՛իտ
չայի՛ալարրն հէփիսի պի ասլ ու էասա տրր։ Իմ-
փէրաԹօրըն սընհհէԹ ու ՚աֆիյէԹի եէրինտէ օյուպ
ուզուն միւտաէԹ Շէօնպրաւնտա գալաճագ տրր։
—Սեպտ. 26տա Վիէննատա պիր ազ գար եաղ-
մրչ օյտրղը կիպի, էԹրաֆընտա պուլու-
նան տաղյարտա տախի չիտտէԹլի գար եաղմրչ
տրր։ —Մր. Չեյմպըրլէյն հալա ղայէԹ զա՛իֆ հա-
տէ պուլունմադատա օյուպ, կէօղիւ կիրմիքճէ
զա՛իֆլէնմէքտէ տիր։ Միչարիրէյհ եիւբիւմէյէ
ղայր ի մուզԹէհիր պուլունտրղընտան, փարլա-
մէնԹատա Թէքրար հազըր պուլունապիլէճէյի
մէ՛մալ տէյիլ տիր։ — Թայֆուն (խօրԹում)
ֆուրԹունասը Ֆիլիփին ատալարընտա Մանիլա-
նըն ճէնուպ Թարաֆընտա զուհուր էԹմիչ տիր։
Հէփ Թէլէկրաֆ Թէլլէրի գըրրլմրչ օյտրղընտան,
վիլայէԹլէրտէ պուլմասը էհթիմալ տրր։ Հէնուզ
պիր խապէր ալընմամրչ տրր։ ԳավիրէԹտէ Թէր-
ասանէ իլէ լիմանտաքի ալֆինէլէր խասարզէտէ օ-
մուչ, վէ Ափյոն կընպօԹը ասհիլէ տիրչմիչ տիր։
Զանն օյունտրղընա կէօբէ, պուլ եիւզտէն խասա-
րատը ը 'ազիմէ վազը' օյմուչ տրր։ —Մր. Րաւթ
Փանամայա էէԹիչիգ, մէճիտ ի միլլիյէ միւսաֆիր
օյմուչ տրր։ Իրատ էԹտիյի պիր նուԹգատա հիւ-
քիւմէԹ ի ճիւմհուրիյէյի իլը տէֆ՚ա Թանըրմրչ օ-
լան Մ. Ամէրիգա՝ Փանամանրն մուհաֆազա ի իւ-
Թիգալընա պէ զայէԹ տիգգաթ էտէճէյինի պէյան
էԹմիչ տիր։ —Գրալ Եօրկր 2 կիւն Փարիստէ գա-
տրգտան սօնրա, Գօփէնհակա կիրմիչ տիր։ Հէմչի-
րէսի ԻնկիլԹէրրա գրալիչասը Ալէքսանտրա եէվմի
միւվասէլէԹինտէ անը իսԹիգալ էտիպ, էօյլէն
Թա՛ամրնը պիրլիքտէ էԹմիչէր։ 'Ա՛յնի կիւն էօյլե-
տէն սօնրա Գրալիչա հազրԹերի Լօնտրայա մի-
Թէվէճճիհէն հարէքէԹ էԹմիչ տիր։

ՒՍԹԱՆՊՕԼՅԱ

Ը. ՑԱԿՕՔ ՊՕՑԱՀԵԱՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԱՆ ԹԱՂ՝ ՕԼՈՒՆՄԸՆ

Ֆինճանճըլար եօզուղը Ամէրիգան խաճ